ΑΠΟΘΗΚΗ

ΤΩΝ

ΩΦΕΛΙΜΩΝ ΓΝΩΣΕΩΝ.

ΑΠΡΙΛΙΟΣ, 1837.] [ΑΡΙΘ. 4.

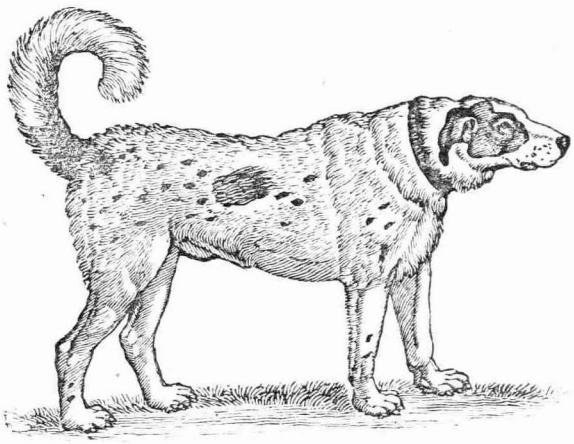

ΚΥΩΝ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΣ.

Ο ΔΥΝΑΤΟΣ, εἰδήμων, καὶ εὐμαθὴς οἶτος σκύλος εἶναι γέννημα τῆς Νέας Γῆς (Newfoundland), νήσου Βρετανικῆς ἱκανοῦ μεγέθους, κειμένης πρὸς τὰ ἀνατολικὰ παράλια τῆς Βορείου Ἀμερικῆς. Τὸ μῆκος αὐτοῦ ἀπὸ τὴν μύτην ἕως τὴν οὐρὰν εἶναι σχεδὸν δύο πηχῶν· ἐκτείνεται δὲ ἡ οὐρά του ἕνα πῆχυν. Εἰς τὴν ἰδίαν του πατρίδα, δὲν ὑπόκειται εἰς ὑδροφοβίαν· ἀλλ' οὔτε γαυγίζει, ἐκτὸς ὅταν ὀργισθῇ πολὺ, καὶ τότε δὲ μὲ κόπον, ἐκβάλλων φωνὴν τινὰ βραγχωδεστάτην. Εἰς τὴν Εὐρώπην εἰσήχθη μὲν ὁ σκύλος οὗτος, καὶ τιμᾶται πανταχοῦ διὰ τὸ κάλλος καὶ τὰ λοιπὰ του προτερήματα· πλὴν, μιχθεὶς μὲ ἄλλων εἰδῶν κύνας, κατήντησεν ὑποδεέστερος τῶν γνησίων αὐτοῦ ὁμοφύλων.

Χρησιμεύει δὲ πολλάκις εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Νέας Γῆς ὡς κτῆνος ἀχθοφόρον, σύρων ξύλα ἐκ τοῦ ἐνδοτέρου εἰς τὰ παράλια. Τρεῖς ἢ τέσσαρες αὐτῶν, συνεζευγμένοι εἰς ὄχημά τι, σύρουν εὐκολώτατα, καὶ δι' ἀρκετὸν διάστημα, ἑβδομήκοντα ἕως ἑκατὸν ὀκάδων βάρος. Εἰς τὴν ὑπηρεσίαν δὲ ταύτην τόσον εὐφυεῖς εἶναι καὶ πρόθυμοι, ὥστε δὲν χρειάζονται κἀνένα, εἴτε νὰ τοὺς ἐλαύνῃ, εἴτε νὰ τοὺς ὁδηγῇ· ἀλλ' ἀφοῦ παραδώσωσι τὸ φορτίον των, ἐπιστρέφουν χωρὶς ἀργοπορίαν εἰς τὰ δάση, ἐλπίζοντες νὰ λάβωσι τροφὴν τινὰ πρὸς ἀνταμοιβὴν τοῦ κόπου των.

Εἰς τὸ φαγητὸν αὐτοῦ ὁ Ἀμερικανὸς σκύλος διόλου δὲν εἶναι δυσάρεσκος. Ἀγαπᾷ τὰ ὀψάρια, καὶ νωπὰ καὶ ξηρά· νοστιμεύεται δὲ μᾶλλον παρ' ὅλα τὰ λοιπὰ ζῶα ἁλμυρὸν κρέας καὶ ἁλμυρὰ ὀψάρια, ὡς καὶ βραστὰ γεώμηλα καὶ λάχανα. Ὅταν ὅμως πεινᾷ, δὲν διστάζει νὰ οἰκειοποιηθῇ ὁτιδήποτε κρέας ἢ ὀψάριον εὕρῃ ἔμπροσθέν του, ἢ καὶ νὰ ὁρμήσῃ κατὰ ὀρνίθων καὶ προβάτων. Τὸ αἷμα τῶν τελευταίων τούτων ζώων τὸ ὀρέγεται παραπολὺ, καὶ βυζάνει αὐτὸ ἀπὸ τὸν λάρυγγα, χωρὶς νὰ τρώγῃ τὴν σάρκα.

Γνωστὸν εἶναι, ὅτι ὁ κύων οὗτος κολυμβᾷ τάχιστα, δύει εὐκόλως, καὶ ἀναφέρει πράγματα ἐκ τοῦ πάτου τῶν ὑδάτων. Ἄλλοι σκύλοι ἐμποροῦν νὰ κολυμβῶσιν· ἀλλ' ὄχι τόσον ἑκουσίως, ἢ τόσον καλά. Τὴν ὑπεροχὴν δὲ ταύτην χρεωστεῖ εἰς τὴν κατασκευὴν τοῦ ποδὸς, οἱ δάκτυλοι τοῦ ὁποίου κατὰ τὸ ἥμισυ αὐτῶν μέρος συνέχονται διά τινος μεμβράνης. Ἡ ἰδιότης αὕτη, μὲ τόλμην πολλὴν καὶ μὲ γενναίαν διάθεσιν ἑνωμένη, ἱκανοποιεῖ τὸν σκύλον τοῦτον νὰ προσφέρῃ δουλεύσεις ἀξιολόγους εἰς τοὺς κινδυνεύοντας, καὶ πολλοὺς πολλάκις νὰ σώζῃ ἀπὸ πνιγμόν.

Ἐνῷ Γερμανός τις περιηγητὴς ἐπεριδιάβαζε μίαν ἑσπέραν ἐπὶ ὄχθου διώρυγος τινὸς εἰς τὴν Ὁλλανδίαν, μὲ σκύλον Ἀμερικανὸν συνωδευμένος, ἐγλίστρησε κατὰ δυστυχίαν ὁ ποῦς αὐτοῦ, καὶ κατεκρημνίσθη ἀμέσως εἰς τὰ ὕδατα· μὴ δυνάμενος δὲ νὰ κολυμβᾷ, ἔγινε μετ' ὀλίγον ἀναίσθητος. Ὅτε συνῆλθεν εἰς ἑαυτὸν, εὑρέθη μέσα εἰς καλύβην, εἰς τὸ πλευρὸν τῆς διώρυγος, τὸ ἀπέναντι ἐκείνου ἐκ τοῦ ὁποίου εἶχε πέσειν, περικυκλωμένος ἀπὸ χωρικοὺς, οἵτινες εἶχαν μεταχειρισθῆν ὅλους τοὺς ἐκεῖ συνήθεις τρόπους διὰ νὰ τὸν ἀνεμψυχώσωσι. Τὸν εἰδοποίησαν δὲ, ὅτι εἷς αὐτῶν, ἐπιστρέφων εἰς τὸν οἶκον ἀπὸ τὸ ἡμεροκάματον, παρετήρησεν, ἀρκετὰ μακρὰν, μέσα εἰς τὴν διώρυγα, σκύλον τινὰ μεγάλον κολυμβῶντα καὶ σύροντα, ἐνίοτε δὲ καὶ σπρώχνοντα, κάτι, τὸ ὁποῖον ἐφαίνετο πολὺ δυσκολευόμενος νὰ βαστάζῃ, ἀλλὰ τὸ ὁποῖον ἐπέτυχε τελευταῖον νὰ φέρῃ εἰς ῥηχά τινα νερὰ πρὸς τὴν ὄχθην τὴν καταντικρὺ ἐκείνης, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἦτον ὁ ἄνθρωπος. Ἀφοῦ τὸ ζῶον ἔσυρε τὸ πρᾶγμα, τὸ

ὁποῖον ἕως τώρα ἐκράτει, ὅσον ἠδυνήθη ἔξω τοῦ νεροῦ, ἀνεκάλυψεν ὁ χωρικὸς ὅτι ἀληθῶς ἦτο σῶμα ἀνθρώπινον. Ὁ σκύλος, τινὰ χθὲς ἤρχισεν ἐπιμελῶς νὰ γλείφῃ τὰς χεῖρας καὶ τὸ πρόσωπον τοῦ κυρίου του· καὶ ὁ χωρικὸς δὲ σπεύσας πέραν, μετεκόμισε τὸ σῶμα, διὰ τῆς βοηθείας τινῶν ἄλλων, εἰς γειτονεύουσαν τινὰ οἰκίαν, ὅπου τὰ συνήθη ἀναζωώσεως μέσα ταχέως ἐπανέφεραν αὐτὸν εἰς αἴσθησιν. Εὑρέθησαν δ' ἐπάνω του δύο ἱκανὰ λαβώματα, μὲ σημεῖα ὀδόντων, τὸ μὲν εἰς τὸν ὦμον, τὸ δὲ εἰς τὸ ἰνίον τοῦ τραχήλου· ὅθεν ἐσυμπέραναν, ὅτι καταρχὰς ἐπίασεν ὁ πιστὸς σκύλος τὸν κύριον αὐτοῦ ἀπὸ τὴν πλάτην, καὶ τοιουτοτρόπως ἐκολύμβησε μετ' αὐτοῦ ἀρκετὴν ὥραν· ἔπειτα ὅμως, νοήσας τὸν κίνδυνον, ἀφῆκε τὸ πάσιμον τοῦτο, καὶ ἥρπαξεν αὐτὸν ἀπὸ τὸν λαιμὸν, οὕτω δυνάμενος νὰ κρατῇ τὴν κεφαλὴν ἔξω τοῦ ὕδατος. Εἰς τὴν ἐσχάτην θέσιν παρετήρησεν ὁ χωρικὸς τὸ ζῶον προβαῖνον διὰ μέσου τῆς διώρυγος. Πιθανώτατον λοιπὸν, ὅτι ἐχρεωστοῦσε τὴν ζωὴν αὐτοῦ ὁ Γερμανὸς περιηγητὴς τόσον εἰς τὴν ἀγχίνοιαν, ὅσον εἰς τὴν πιστότητα τοῦ σκύλου του.

ΑΓΓΛΟΥ ΔΙΟΙΚΗΤΟΥ ΤΥΧΑΙ ΠΟΙΚΙΛΑΙ,

ἢ ὁ Ἱππότης Σταμφόρδιος Ῥάφφλης.

Ο Ἄγγλος εὐγενὴς, Σταμφόρδιος Ῥάφφλης, (Sir Stamford Raffles), ὅστις διέτριψε πολλὰ ἔτη εἰς τὰς ἀνατολικὰς Ἰνδίας, μετὰ ζήλου προσπαθῶν ὑπὲρ τῆς εὐημερίας καὶ βελτιώσεως τοῦ λαοῦ, τὸν ὁποῖον ἐκυβέρνα, ἀναφέρει συνεχῶς εἰς τὰς ἐπιστολὰς αὐτοῦ τὴν οἰκιακήν του εὐδαιμονίαν· ἔπειτα δὲ καταννυκτικῶς περιγράφει τὰς δεινὰς αὐτοῦ καὶ ἀλλεπαλλήλους συμφορὰς, ὅτε τὰ τέκνα καὶ οἱ φίλοι του ἔπεσαν θύματα τοῦ κλίματος, καὶ αὐτὸς ἀφέθη σχεδὸν μόνος εἰς τὴν μακρυνὴν ξενιτείαν. Τὰ ἐφεξῆς εἶναι ἀποσπάσματα ἐκ τοῦ βίου καὶ τῆς ἀλληλογραφίας, τὰ ὁποῖα ἐδημοσίευσεν ἡ χήρα τοῦ μακαρίτου.

Περὶ τὸ 1817 μετέβη ὁ κύριος Ῥάφφλης εἰς τὴν Βεγκούλην, κατάστημα ἐπὶ τῆς Σουμάτρας, τότε μὲν ὑποκείμενον εἰς τοὺς Ἄγγλους, ἀπὸ δὲ τὸ 1825 εἰς τοὺς Ὁλλανδούς. Καταρχὰς τῆς ἐνταῦθα διατριβῆς του διῆγε ζωὴν εὐδαίμονα τρόπον τινὰ· ἄρχων τοῦ τόπου, ἠγαπᾶτο ἀπ' ὅλους τοὺς ἀρχομένους· οἱ ἐντόπιοι, καὶ μικροὶ καὶ μεγάλοι, εὐγνωμονοῦσαν διὰ τὰς ὑπὲρ αὐτῶν προσπαθείας του, καὶ ἀδιστάκτως ἐπεστηρίζοντο εἰς τὴν γνώμην αὐτοῦ καὶ συμβουλήν.

Ἡ συναίσθησις ὅτι παρὰ πάντων ἠγαπᾶτο ἐσύντεινεν ὄχι ὀλίγον εἰς τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ κυρίου Ῥάφφλου· τὸν καιρὸν δὲ τοῦτον ὡμολόγει εὐχαρίστως, ὅτι πᾶσα ἐπιθυμία τῆς καρδίας του ἦτο πεπληρωμένη. Ὑγεία ἐπεκράτει τρὸ πολλοῦ εἰς τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ· τὰ τέκνα του ἦσαν τὸ καύχημα καὶ ἡ ἀγαλλίασις τῆς ψυχῆς του· ἰσχυρὰν ἔχων κλίσιν πρὸς τὴν φυσικὴν ἱστορίαν, διεσκέδαζεν ἀθώως καὶ τερπνῶς τὰς εὐκαίρους του ὥρας. Τὴν κλίσιν ταύτην λαβὰν ἐνωρὶς καὶ ὅλα του τὰ παιδία· πρᾶγμα ὅμως ὄχι παράδοξον, καθότι δύο νέαι τίγρεις καὶ μία ἄρκτος ἦσαν καιρὸν τινὰ εἰς τῶν παιδίων τὰ ἀκήματα, ὑπὸ τὴν φροντίδα μὲν τοῦ φύλακος αὐτῶν, ἀλλὰ λυταὶ, χωρὶς κλωβία· ἦτο δὲ θέαμα περίεργον νὰ βλέπῃ τις τὰ παιδία, τὴν ἄρκτον, τὰς τίγρεις, ἕνα ψιττακὸν, καὶ μίαν ἠγαπημένην κάταν, ὅλα ὁμοῦ συμπαίζοντα, χωρὶς κάνεὶς νὰ φοβῆται τίποτε παρὰ τὸ ράμφος τοῦ ψιττακοῦ.

Ὀλίγοι, εἰς δημοσίαν θέσιν εὑρισκόμενοι, ζοῦν βίον ἁπλούστερον παρὰ τὸν τοῦ κυρίου Ῥάφφλου. Ἐσηκόνετο ἐνωρὶς, καὶ ἠγαλλιᾶτο ἐπισκεπτόμενος τὰ χωρία, ἐπιθεωρῶν τὰ ἀγροκήπια, καὶ θαρρύνων τὴν φιλοπονίαν τοῦ λαοῦ· ἄλλοτε ἐπεστάτει τοὺς ἐχνογράφους, ἐκ τῶν ὁποίων εἶχε πάντοτε πέντε ἢ ἓξ ἐνασχολημένους εἰς τὰ τῆς φυσικῆς ἱστορίας, ἢ ἐπεσκέπτετο τὴν παράδοξον συναγωγὴν ζώων, τὰ ὁποῖα ἡμερόνοντο ἀδιαλείπτως εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ. Σπανίως ἐγευμάτιζε μόνος, διότι ἐθεώρει τὸ κατάστημα ὡς οἰκογένειαν, τῆς ὁποίας αὐτὸς ἦτον ἡ κεφαλή· τὴν δ' ἑσπέραν τὴν ἐξώδευεν εἰς ἀνάγνωσιν, μουσικὴν, καὶ συνομιλίαν·— ποτὲ δὲν εἶχεν εἰς τὸν οἶκόν του διασκεδαστικόν τι παίγνιον.

Ἀλλ' εἰς τὸ μέσον τῶν πολυαρίθμων τούτων ἀπολαύσεως πηγῶν, ἐνθυμεῖτο ὅτι οὐρανὸς γαληνότατος σπανίως διαμένει πολὺν καιρὸν ἀνέφελος, καὶ συχνὰ ἐνουθέτει πρᾴως τὴν σύζυγον αὐτοῦ νὰ μὴν ἐλπίζῃ, ὅτι διαπαντὸς ἤθελαν χαίρεσθαι τἀγαθὰ ὅλα, ὅσα τοὺς εἶχεν ἐπιδαψιλεύσειν ἡ θεία Πρόνοια. Καὶ τῳόντι μετὰ τρεῖς ἐνιαυτοὺς ἀδιακόπου ὑγείας καὶ εὐημερίας τὰ πράγματα ἐγύρισαν δεινῶς· πᾶν ὅ,τι εἶχε τιμιώτατον τοῦ ἀφῃρέθη· ὁ υἱός, ὁ πρὸ πάντων φίλτατος εἰς τὴν πατρικὴν καρδίαν, τοῦ ὁποίου τὸ πνεῦμα καὶ κάλλος ἦσαν τὸ καύχημα καὶ ἡ εὐδαιμονία του, ἐξέπνευσε μετ' ὀλίγων ὡρῶν ἀσθένειαν· καὶ ἀποτότε, μέχρι τῆς εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἐπιστροφῆς του, νόσοι καὶ θάνατοι ἐπεκράτουν εἰς τὴν οἰκογένειαν αὐτοῦ· ἀλλὰ τὸ ἅγιον Πνεῦμα τοῦ Θεοῦ ἱκανοποίει αὐτὸν νὰ δέχεται τὰς θλίψεις ταύτας μὲ πραότητα, καὶ νὰ αἰσθάνεται ὅτι ἦσαν δοκιμασίαι πίστεως, ὄχι παιδεῖαι ὀργῆς.

Περὶ τοῦ τέκνου τούτου ὁμιλεῖ συχνὰ ὁ κύριος Ῥάφφλης εἰς τὰς ἐπιστολὰς αὐτοῦ κατὰ τὸν ἀκόλουθον τρόπον·—"Αν ἦτον ὁ μακαρίτης υἱός μας ὡς τὰ παιδία, ὅσα κοινῶς ἀπαντῶμεν εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, ὁ καιρὸς ἤθελεν ἔχειν

μετριασμένην τὴν λύπην μας,—ἀλλὰ τί παιδίον! Ἂν ἔβλεπες μόνον καὶ ἐγνώριζες αὐτὸν, ἤτοι ἀδύνατον νὰ μὴ καμαρόνῃς· τόσον ὑπερέβαινε τοὺς ὁμήλικας αὐτοῦ κατὰ ὡραιότητα καὶ γνῶσιν, ὥστε μεταξὺ των ἔλαμπεν ὡς ἥλιος, ζωογονῶν καὶ φωτίζων πᾶν ὅ,τι τὸν ἐπερικύκλου.'

Εἰς τὴν περίστασιν ταύτην, διηγεῖται ἡ σύζυγος τοῦ κυρίου Ῥάφφλου, ἐνῷ ἦτο κατατεθλιμμένη διὰ τὸν χαμὸν τοῦ ἀγαπητοῦ υἱοῦ της,—ἀνίκανος νὰ ὑποφέρῃ τὴν θέαν τῶν ἐπιλοίπων αὐτῆς τέκνων,—ἀνίκανος νὰ ὑποφέρῃ καὶ τὸ φῶς αὐτὸ τῆς ἡμέρας,—τεταπεινωμένη ἐπάνω εἰς τὴν κλίνην αὐτῆς, καὶ βασανιζομένη ἀπ' αἰσθήματα ὀδυνηρὰ, ἀπτωχή τις, ἀμαθὴς, ἐντοπία γυνὴ, τοῦ κατωτάτου βαθμοῦ, τὴν ἤλεγξε μὲ τοὺς ἀκολούθους νουθετικοὺς καὶ ἀξιομνημονεύτους λόγους· "Ἤλθα, ἐπειδὴ κάθησαι κλεισμένη τόσας ἡμέρας ἐδῶ εἰς τὰ σκοτεινά, καὶ κάνεὶς δὲν τολμᾷ νὰ ἔλθῃ κοντά σου. Δὲν ἐντρέπεσαι νὰ λυπῆσαι τοιουτοτρόπως, ὅτε ἔπρεπε νὰ εὐχαριστῇς τὸν Θεὸν ὅτι σ' ἔδωκε τὸ ὡραιότατον ἐπὶ γῆς τέκνον; Δὲν ἤρουν ἀπ' ὅλους ζηλευμένη; Τὸ ἔβλεπε ποτὲ κάνεὶς, ἢ μίλει περὶ αὐτοῦ, χωρὶς θαυμασμόν; καὶ ἀντὶ νὰ ἀφήσῃ ὁ Θεὸς ἐδῶ νὰ μαρανθῇ ἀπὸ βασανάλυπας, δὲν τὸ ἐπῆρεν εἰς τοὺς οὐρανοὺς εἰς τὸν αὐτοῦ τὸ ἄνθος; Τί καλήτερον ἤθελες: Ἐντροπή! ἂς λείψωσι πλέον τὰ κλαύματα, καὶ ἔλθες μὲ ν' ἀνοίξω ἓν παράθυρον.'

Εἰς ἀκολούθους ἐπιστολὰς λέγει ὁ κύριος Ῥάφφλης· 'Σήμερον τὸ πρωὶ ἐθάψαμεν τὴν ἀγαπητήν μας θυγατέρα· δέκα ἡμέραι δὲν εἶναι τοῦ ἐνταφιάσαμεν τὸν υἱόν μας· ἐντὸς τοῦ τελευταίου ἑξαμήνου ἐχάσαμεν τὰ τρία μεγαλήτερα τέκνα μας· κρίνε ὁποία καὶ ὁπόση πρέπει νὰ ἦναι ἡ θλίψις μας. Δὲν μᾶς ἀπέμεινε παρὰ ἓν τέκνον. Ἴσως ἤμεθα παραπολὺ εὐδαίμονες· ἴσως ὑπερανεύομεθα διὰ τὰ ἀγαθά μας· καὶ, ἂν δὲν λαμβάναμεν τὴν βαρεῖαν ταύτην πληγὴν, ἐνδεχόμενον ὅτι ὀλίγον ἠθέλαμεν αἰσθάνεσθαι τὴν ἀνάγκην μελλούσης καταστάσεως. Ἂς γίνεται τὸ θέλημα τοῦ Κυρίου, καὶ ἡμεῖς εἴμεθα εὐχαριστημένοι.'

Εὐθὺς ὅτε δημόσια καθήκοντα ἐσυγχώρησαν εἰς τὸν κύριον Ῥάφφλην νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ἐμβῆκεν εἰς πλοῖον κακότυχον τὴν ἡμέραν, ὅπου ἐδοκίμασε νέαν συμφορὰν καὶ βίαιστας ζημίας. Τὰ ἑπόμενα λαμβάνομεν ἐξ ἐπιστολῆς αὐτοῦ τοῦ ἰδίου.

'Τὴν 2αν τοῦ Φεβρουαρίου, 1824, ἐξεπλεύσαμεν ἐπὶ τῆς Φήμης διὰ τὴν Ἀγγλίαν μὲ ἄνεμον ἐπιτήδειον, καὶ μὲ πᾶσαν ἐλπίδα συντόμου καὶ εὐαρέστου ταξειδίου. Τὸ πλοῖον ἦτον ἐξαίρετον·—καλήτερον νὰ γένῃ δὲν ἠμπόρει· καὶ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἐθεωρούμην μίαν τῶν εὐδαιμονεστάτων τῆς ζωῆς μου. Ἀλλὰ τὸ ἑσπέρας συνέβη μεταβολὴ δεινοτάτη. Ἡ σύζυγός μου εἶχε μόλις πλαγιάσειν, καὶ ἐγὼ εἶχα ἐκβάλειν τὸ ἥμισυ τῶν φορεμάτων μου, ὅτε ἠκούσθη κραυγὴ, Πυρκαϊά! πυρκαϊά! καὶ μετὰ πέντε λεπτὰ ὅλον τὸ πλοῖον ἦτον ἐμπεριτυλιγμένον εἰς φλόγας. Ἤρχισε δὲ ἡ πυρκαϊὰ ἀμέσως ὑπὸ τὸν κοιτῶνά μας. "Εἰς τὴν θάλασσαν τὰ πλοιάρια!"—"Καταβάσετε τὴν κυρίαν Ῥάφφλ."—"Ἀός με τιν," εἶπεν ἕνας·—"Ἐγὼ τὴν πιάνω," ἐφώναξεν ὁ πλοίαρχος.—"Πετάξετε τὴν πυρίτιδα."—"Ἂν ἐμποροῦμεν νὰ τὴν πιάσωμεν· εὑρίσκεται πλησίον τοῦ πυρός."— "Κωπηλατεῖτε, κωπηλατεῖτε! μακρὰν, μακρὰν ἀπὸ τὴν πρύμνην τοῦ καραβίου!"

"Ὅλα ταῦτα ἔγιναν ταχύτερον παρ' ὅσον δύναμαι νὰ τὰ γράψω. Μόλις δ' ἐπίασαν οἱ ναῦται τὰ κωπία, καὶ αἱ φλόγες ἐξερράγησαν ἀπὸ τὸ παράθυρον τοῦ κοιτῶνός μας· ὅλον τὸ ὄπισθεν μέρος τοῦ πλοίου ἦτον ἤδη ἀναμμένον. Ἐξαιρετήσαμεν τὸ πλοιάριον, τὸ ὁποῖον ἐπρόβη ἀπὸ τἄλλο μέρος·—"Εἶσθε ὅλοι μέσα;" "Ναὶ, ὅλοι, ἐκτὸς ἑνός."—"Ποῖος εἶν' αὐτός;" "Ὁ Ἰώσων, ἄρρωστος εἰς τὴν κλίνην του."—"Εἶναι τρόπος νὰ τὸν σώσωμεν;" "Ὄχι, μᾶς φαίνεται τῶν ἀδυνάτων."—Τὴν στιγμὴν ταύτην ὁ ταλαίπωρος ἐκεῖνος, πυρωθεὶς, στοχάζομαι, ἀπὸ τὰς φλόγας, ἔκβαλε κραυγὴν ὀδυνηρὰν, τρέξας εἰς τὸ κατάστρωμα. Κατ' εὐτυχίαν ὅμως ἐπρόφθασεν ὁ πλοίαρχος ὑπὸ τὴν πρώραν τοῦ καραβίου, καὶ ἥρπαξεν αὐτόν. Εἰς τὰς ὀκτὼ καὶ εἴκοσι λεπτὰ ἐνοήσαμεν τὴν πυρκαϊάν· εἰς τὰς ὀκτὼ ἥμισυ δὲν ἦτο ψυχὴ μέσα, καὶ μετὰ μόλις ἄλλα δέκα λεπτὰ, τὸ πλοῖον δὲν ἦτο παρὰ μεγαλοπρεπής τις φανὸς, μὲ τὰ κατάρτια καὶ τὰ πανία ἀναμμένα, καὶ κλονιζόμενον ἔνθεν κἀκεῖθεν, ἐπαπειλοῦν νὰ πέσῃ κατὰ πᾶσαν στιγμήν.—"Ἰδού, πίπτει τὸ μέσον κατάρτιον· δυνατά, παιδία μου, δυνατά· ἰδού, ὑπάγει καὶ ἡ πυρίτις!—'Ἂς ἔχῃ εὐχαριστίαν ὁ Θεός."

'Τὸ φῶς τοῦ καιομένου πλοίου μᾶς ἔδειξε τὸν πρὸς τὴν παραλίαν δρόμον. Ἐξηκολούθει δὲ νὰ καίεται ἕως τὸ μεσονύκτιον, ὅτε ἄναψε τὸ εἰς αὐτὸ περιεχόμενον νίτρον, καὶ ἀνέπεμψε φλόγα λαμπρὰν, φωτίζουσαν πολλοτάτων μιλίων ἔκτασιν, καὶ ῥίπτουσαν ἐπάνωθεν ἡμῶν τὸ γαλανὸν ἐκεῖνο φῶς, τὸ πρὸ πάντων φρικῶδες.

'Περὶ τὰς ἐννέα τὸ πρωὶ ἦλθε πρὸς ἡμᾶς πλοῖον ἀπὸ τὸν λιμένα. Εἶναι δὲ ὑπὲρ τὴν δύναμίν μου νὰ περιγράψω μ' ὁποῖα συμπαθείας καὶ εὐνοίας αἰσθήματα ὑπεδέχθησαν ἡμᾶς, ὅτε ἀτέβημεν· ὅμμα στεγνὸν δὲν ἐφαίνετο ὀλόγυρά μας, καὶ πανταχόθεν ἀντηχεῖτο τρανοφώνως τὸ, "Δόξα εἰς τὸν Θεόν!"

'Μὲ λυπεῖ μάλιστα, ὅτι ἔχασα ὅλας μου τὰς

ἰχνογραφίας, αἵτινες ἦσαν ἀπὸ δισχιλίας ἕως τρισχιλίας, ὅλα μα τὰ συναθροίσματα, περιγραφὰς, καὶ παντὸς εἴδους χαρτία· συμπεραίνω δὲ λέγων, ὅτι μόλις ὑπάρχει ἄγνωστόν τι ζῶον, πτηνὸν, θηρίον, ἢ ὀψάριον, ἢ φυτὸν ἀξιόλογον, τὸ ὁποῖον δὲν εἴχαμεν ἐπὶ τοῦ πλοίου. Τὰ πάντα, τὰ πάντα ἐχάθησαν· ἀλλ' ἂς ἔχῃ ὁ Θεὸς εὐχαριστίαν, αἱ ζωαί μας ἐφυλαχθησαν, καὶ δεν γογγύζομεν.'

Τὴν πρώτην ἡμέραν ὕστερον ἀπὸ τὴν νύκτα, κατὰ τὴν ὁποίαν ἔχασεν ὅσα εἶχε συναθροίσειν εἰς διάστημα πολλῶν ἐτῶν, ἤρχισε ἐκ νέου ὁ κύριος Ῥάφφλης νὰ σχεδιάζῃ τὸν μεγάλον αὐτοῦ γεωγραφικὸν πίνακα τῆς Σουμάτρας, ἔβαλεν ὅλους τοὺς ἰχνογράφους αὐτοῦ νὰ κάμωσι νέας ἰχνογραφίας, ἔστειλεν ἀνθρώπους τινὰς εἰς τὰ δάση νὰ συναθροίσωσι νέα ζῶα, καὶ οὔτε γογγυσμὸς οὔτε θρῆνος ἐξέφυγε ποτὲ ἀπὸ τὰ χείλη του· ἐκ τοῦ ἐναντίου, τὴν ἀκόλουθον Κυριακὴν, δημοσίως ἀπέδωκεν εὐχαριστίας εἰς τὸν παντοκράτορα Θεὸν, ὅτι διεφύλαξεν αὐτὸν καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ ἀπὸ τὸν διὰ πυρὸς φρικώδη θάνατον.

Τὸν Ἀπρίλιον ἀνεχώρησε πάλιν ὁ κύριος Ῥάφφλης διὰ τὴν Ἀγγλίαν, ὅπου κατευωδώθη τὸν Αὔγουστον· εἰς ὀλιγώτερον δὲ παρὰ δύο ἔτη μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν αὐτοῦ ἀπέθανεν εἰς τὸ Λονδῖνον, ἐξ ἀποπληξίας.

ΤΗΛΕΣΚΟΠΙΟΝ ΚΑΙ ΜΙΚΡΟΣΚΟΠΙΟΝ.—Περὶ τὸν καιρὸν τῆς ἐφευρέσεως τοῦ Τηλεσκοπίου ἐπενοήθη καὶ ἄλλο τι ὄργανον, τὸ ὁποῖον ἤνοιξεν εἰς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ὀφθαλμοὺς σκηνὴν ὄχι ὀλιγώτερον θαυμασίαν, καὶ ἀντάμειψε τὸ ἐξεταστικὸν αὐτοῦ πνεῦμα· λέγω τὸ Μικροσκόπιον. Τὸ μὲν μ' ἔφερε νὰ ἴδω σύστημα εἰς πᾶν ἄστρον· τὸ δὲ μὲ φέρει νὰ ἴδω κόσμον εἰς πᾶν ἄτομον· Τὸ μὲν μ' ἐδίδαξεν, ὅτι ἡ δυνατὴ αὕτη σφαῖρα μὲ ὅλον τὸ βάρος τοῦ λαοῦ ᾗ τῶν χωρῶν αὐτῆς δὲν εἶναι παρὰ κόκκος ἄμμου εἰς τὸ ἀκατανόητον τῆς ἀπειρίας διάστημα· τὸ δὲ μὲ διδάσκει, ὅτι πᾶς κόκκος ἄμμου δύναται νὰ περιέχῃ ἐντὸς αὐτοῦ τὰς φυλὰς καὶ τὰς οἰκογενείας πολυασχόλου πλήθους. Τὸ μὲν μὲ εἰδοποίησε περὶ τῆς οὐτιδανότητος τοῦ κόσμου· τὸ δὲ τὸν λυτρόνει ἀπ' ὅλην αὐτοῦ τὴν οὐτιδανότητα· καθότι μὲ λέγει, ὅτι εἰς τὰ φύλλα παντὸς δάσους, καὶ εἰς τὰ ἄνθη παντὸς κήπου, καὶ εἰς τὰ ὕδατα παντὸς ποταμίου, ὑπάρχουν κόσμοι βρύοντες ἀπὸ ζωὴν, καὶ ἀναρίθμητοι ὅσον αἱ τοῦ στερεώματος δόξαι.

ΔΕΝ εὑρίσκεται εἰς τὸν κόσμον τόπος καλήτερος παρὰ τὰ νῶτα ἵππου ταχυδρόμου· οὐδὲ φίλος καλήτερος παρὰ βιβλίον ἐπωφελές.—ΣΥΓΓΡΑΦΕΥΣ ΑΡΑΨ.

ΑΜΝΗΣΙΚΑΚΙΑ.

Οἱ ἐντόπιοι τῆς νήσου Κύρνου (Corsica) κατηγοροῦνται ὡς εἰς τὸ ἄκρον φιλέκδικοι· τὸ ἀκόλουθον ὅμως διήγημα ἀποδείχνει, ὅτι δὲν ὑπόκεινται ὅλοι ἐξίσου εἰς τὸ σκληρὸν αὐτὸ πάθος.

Πρὸ ὀλίγου καιροῦ, γεωργός τις, τὸνομα Βονέλλιος, εὑρισκόμενος εἰς τὴν μητρόπολιν τῆς Κύρνου Βαστίαν, εἰδοποιήθη ὅτι ἔλαβε πληγὴν βαρυτάτην ὁ μονογενὴς αὐτοῦ υἱός. Ταχύνας ἐπρόφθασεν αὐτὸν ἐκπνέοντα. Ὁ φονεὺς ἐπιάσθη ἀκολούθως, ᾗ ἐφέρθη εἰς τὸ κριτήριον· ὁ δὲ πατὴρ, παρουσιασθεὶς ὡς μάρτυς κατὰ αὐτοῦ, εἶπεν· "Ὅτε ἤδη τὸν φίλτατον υἱόν μου θανασίμως πληγωμένον, καὶ τὸν φονέα πλησίον αὐτοῦ στεκόμενον μὲ τὰς χεῖρας ἔτι ἀχνιζούσας ἀπὸ τὸ αἷμα τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ μου, ἐπεθύμησα κατὰ πρῶτον ἰδιοχείρως νὰ ἐκδικηθῶ τὸν θάνατον αὐτοῦ. Αἴσθημα θρησκευτικὸν ὅμως ἔκοψε τὴν ἐπιθυμίαν ταύτην· καὶ κλίνας ἐπάνωθεν τοῦ ἀγαπητοῦ μου, ἐνῷ ἦτον εἰς τὴν ἀκμὴν τοῦ ἐκπνεύσῃ, τὸν παρεκίνησα νὰ συγχωρήσῃ τὸν φονέα του, ὡς ἤλπιζε καὶ αὐτὸς ἔλεος ἐκ Θεοῦ. Ἐπρόφερε τὴν λέξιν, Συγχωρῶ· καὶ ἀμέσως ἐξέπνευσε. Κἀγὼ δὲ λυποῦμαι μᾶλλον παρὰ μισῶ τὸν φονέα. Δὲν ἔπρεπε βέβαια τοιοῦτος θάνατος εἰς τὸν υἱόν μου· ἀλλὰ, ᾗ ἂν παιδεύσω τὸν φονέα, ὁ φονευθεὶς δὲν ἔχει ποσῶς νὰ ὠφελῆθῇ.' Ὁ φονεὺς, μ' ὅλον τοῦτο, κατεδικάσθη.

Ολοι παραπονούμεθα περὶ τῆς βραχύτητος τοῦ καιροῦ,—λέγει ὁ Σένεκας,—ᾗ μ' ὅλον τοῦτο ἔχομεν πολὺ πλειότερον παρ' ὅσον ἐξεύρομεν νὰ μεταχειρισθῶμεν. Τὸν βίον μας ἐξοδεύομεν ἢ πράττοντες μηδὲν, ἢ πράττοντες μηδὲν ὠφέλιμον, ἢ πράττοντες μηδὲν ἀπὸ τὰ πρακτέα. Πάντοτε παραπονούμεθα ὅτι αἱ ἡμέραι μας εἶναι ὀλίγαι, καὶ πάντοτε διάγομεν ὡς νὰ ἤθελεν εἶσθαι ἀτελεύτητοι.

Απο τὸν νοῦν πρέπει νὰ ἀναβλύζωσι εὐχαριστήσεως τὰ ὕδατα· ὅστις δὲ γνωρίζει ἀνθρωπίνην φύσιν τόσον ὀλίγον, ὥστε νὰ ζητῇ εὐδαιμονίαν μεταβάλλων ἄλλο τι παρὰ τὴν ἰδικήν του διάθεσιν, δαπανᾷ τὸν βίον εἰς ἀγῶνας ἀνωφέλους, καὶ πληθύνει τὰς λύπας, ὅσας προσπαθεῖ νὰ ὀλιγοστεύσῃ.

ΕΓΙΝΑΝ ὅλαι σχεδὸν αἱ ὠφέλιμοι ἀνακαλύψεις, ὄχι διὰ λαμπρότητος νοῦ, ἀλλὰ διὰ πόνου περὶ ἓν ἀντικείμενον ἐπιμελοῦς τοῦ πνεύματος ἐνασχολήσεως. Εἰς ὅλας τὰς τέχνας, εἰς τὰ ἐπαγγέλματα, μόνον ἀπὸ ἀδιαίρετον πρόοδον ἠμπορεῖ νὰ ἐλπίσῃ ἐπιτυχίαν.

ΣΧΟΛΙΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ.

ΔΕΝ ἐκαταφρονοῦσα τὰ συνειθισμένα εἰς τὰ σχολεῖα παιδεύματα καὶ γυμνάσματα. Ἤξευρα ὅτι αἱ μὲν παραδιδόμεναι ἐκεῖ γλῶσσαι εἶναι ἀναγκαῖαι πρὸς κατάληψιν τῶν παλαιῶν βιβλίων· ἡ δὲ χάρις τῶν μύθων ἐξυπνᾷ τὸ πνεῦμα· τὰ δὲ ἀξιομνημόνευτα τῶν ἱστοριῶν ἔργα τὸ ἀνυψόνει, καὶ, ἀναγινωσκόμενα μὲ σκέψιν, συμβάλλουν εἰς καταρτισμὸν τῆς κρίσεως· ἡ δὲ ἀνάγνωσις παντὸς καλοῦ βιβλίου εἶναι ὡς συνομιλία μὲ τοὺς χαριεστέρους ἀνθρώπους τῶν παρελθόντων αἰώνων, τοὺς ᾗ συγγράψαντας αὐτὰ,—συνομιλία μάλιστα μελετημένη ᾗ ἔντεχνος, εἰς τὴν ὁποίαν μᾶς φανερόνει μόνον τοὺς καλητέρους στοχασμοὺς των· ἡ δὲ ῥητορεία ἔχει δύναμιν καὶ κάλλος ἀνυπέρβλητον· ἡ δὲ ποίησις, χάριτας καὶ γλυκύτητας θεσπεσίας· ἡ δὲ μαθηματικὴ, λεπτοτάτας ἐφευρέσεις, εἰς ἄκρον ἐπιτηδείας καὶ τοὺς περιέργους νὰ εὐχαριστήσωσι, ᾗ τὰς τέχνας νὰ εὐκολύνωσι, καὶ τὸν κόπον τῶν ἀνθρώπων νὰ ὀλιγοστεύσωσι· τὰ δὲ περὶ ἠθῶν συγγράμματα περιέχουν πολλὰς διδασκαλίας, καὶ προτροπὰς εἰς ἀρετὴν ὠφελιμωτάτας· ἡ δὲ φιλοσοφία κατασταίνει ἱκανοὺς τοὺς ζηλωτὰς αὐτῆς νὰ ὁμιλῶσι πιθανῶς περὶ πάντων, ᾗ νὰ θαυμάζωνται καὶ ἀπὸ τοὺς ἀμαθεστάτους· ἡ δὲ νομικὴ, ἡ ἰατρικὴ, καὶ αἱ ἄλλαι ἐπιστῆμαι φέρουν τιμὰς καὶ πλούτη εἰς τοὺς σπουδάζοντας περὶ αὐτάς· ᾗ, τελευταῖον, ἤξευρα ὅτι καλὸν εἶναι νὰ τὰς ἐξετάσῃ τις ὅλας, ἕως καὶ τὰς πλέον μωρὰς καὶ ψευδεῖς, διὰ νὰ γνωρίσῃ σωστὰ τὴν ἀξίαν των, καὶ νὰ φυλάττεται μὴ τὸν ἀπατήσωσι.

Ἐνόμιζα ὅμως, ὅτι ἀρκετὸν καιρὸν εἶχα ἐξοδεύσειν εἰς τὰς γλώσσας, καὶ εἰς τὴν ἀνάγνωσιν ἀκόμη τῶν παλαιῶν βιβλίων, ᾗ εἰς τοὺς μύθους, καὶ εἰς τὰς ἱστορίας· διότι τὸ νὰ συνομιλῇ τις μὲ τοὺς ἀνθρώπους τῶν παρελθόντων αἰώνων εἶναι σχεδὸν τὸ αὐτὸ ᾗ νὰ περιηγῆται. Καλὸν εἶναι νὰ γνωρίζωμεν ὁπωσοῦν τὰ ἤθη τῶν διαφόρων λαῶν, διὰ νὰ κρίνωμεν ὑγιέστερα περὶ τῶν ἰδικῶν μας, καὶ νὰ μὴ νομίζωμεν, ὅτι πᾶν τὸ ἐναντίον εἰς τὰς συνηθείας ἡμῶν εἶναι ἄλογον καὶ γελοῖον, καθὼς κρίνουσιν ὡς ἐπιτοπλεῖστον ὅσοι δὲν εἶδαν τίποτε. Ἀλλ' ὅταν πολὺν καιρὸν ταξειδεύῃ τις, καταντᾷ πλέον ξένος εἰς τὸν τόπον του· καὶ ὅταν πολὺ περιεργάζεται τὰ τῶν ἄλλων αἰώνων, μένει ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἰς μεγάλην ἄγνοιαν τῶν πραττομένων εἰς τοὺς χρόνους του. Πρὸς τούτοις, οἱ μῦθοι μᾶς κάμνουν νὰ φανταζώμεθα πολλὰ ἀδύνατα ὡς δυνατὰ, καὶ αὐταὶ ἀκόμη αἱ πιστότατα ἱστορίαι, ἂν δὲν ἀλλάσσωσιν, ἢ μεγαλύνωσι τὰ πράγματα, διὰ νὰ τὰ κάμνωσιν ἀξιώτερα ἀναγνώσεως, τοὐλάχιστον παραλείπουν πάντοτε σχεδὸν τὰς ταπεινοτέρας ᾗ ἀδοξοτέρας περιστάσεις. Διὰ τοῦτο τὰ λοιπὰ δὲν φαίνονται ὁποῖα πρέπει νὰ ἦναι, καὶ οἱ ῥυθμίζοντες τὴν διαγωγὴν αὐτῶν κατὰ τὰ ἱστορικὰ παραδείγματα κινδυνεύουν νὰ πίπτωσιν εἰς τὰς παραφροσύνας τῶν μυθιστορικῶν μας ἡρώων, καὶ νὰ συλλαμβάνωσι σκοποὺς ἀνωτέρους ἀπὸ τὰς δυνάμεις των.—ΚΑΡΤΕΣΙΟΣ, μετάφ. Ν. ΠΙΚΚΟΛΟΥ.

ΜΗΤΡΙΚΗ ΕΠΙΡΡΟΗ.—Εἰς τὴν φροντίδα τῆς μητρὸς παραδίδεται ὁ ἀθάνατος θησαυρὸς τοῦ νηπιακοῦ πνεύματος. Εἰς αὐτῆς τὴν ἐπιμέλειαν ἀφίνεται τὸ πρῶτον μέρος τῆς παιδείας, ἥτις ἀπὸ ὃν ἴσως τὸ πλέον ἀσθενὲς καὶ ἀβοήθητον εἰς τὸν κόσμον ἔχει νὰ μορφώσῃ τὸν ἄφοβον ἡγεμόνα τῆς ἐμψυχωμένης κτίσεως, καὶ τὸν εὐσεβῆ προσκυνητὴν τοῦ μεγάλου του Δημιουργοῦ. Αὐτῆς τὰ μειδιάματα προσκαλοῦν εἰς ἐνέργειαν τὰς πρώτας διαθέσεις τῶν καρδιῶν μας. Αὐτὴ περιθάλπει ᾗ ἀναπτύσσει τὰς νεωτάτας βλαστὰς τῶν πνευμάτων μας. Αὐτὴ ἐκπνέει ἐπάνωθεν ἡμῶν τὴν βαθυτάτην εὐσέβειαν τῆς ψυχῆς της. Αὐτὴ ὑψόνει τὰς μικρὰς χεῖρας, ᾗ διδάσκει τὰς μικρὰς ἡμῶν γλώσσας νὰ ψελλίζωσι δεήσεις πρὸς τὸν Θεόν. Ἐπαγρυπνεῖ ὡς φύλαξ ἄγγελος, καὶ μᾶς ὑπερασπίζεται καθ' ὅλους τοὺς ἀβοηθήτους χρόνους, ὅτε ἀγνοοῦμεν τὰς ὑπὲρ ἡμῶν φροντίδας καὶ ἀνησυχίας της. Μᾶς ἀκολουθεῖ εἰς τὸν κόσμον τῶν ἀνδρῶν, ᾗ ζῇ τὴν ζωὴν ἡμῶν, χαιρομένη τὰς χαρὰς, καὶ λυπουμένη τὰς λύπας μας, ὁπόταν οὔτε χαρὰς οὔτε λύπας ἄλλας γνωρίζῃ. Ἐὰν δὲ ὑπάρχῃ δικαστήριον ἐπὶ γῆς, ὅπου τὰ ἁμαρτήματα καὶ αἱ μωρίαι ἀπειθοῦς τέκνου ἐμποροῦν νὰ ἐλπίσωσι συγκατάβασιν καὶ συγχώρησιν, τὸ δικαστήριον αὐτὸ εἶναι ἡ καρδία τῆς φιλοστόργου καὶ ἀφωσιωμένης μητρός.

ΣΥΝΕΙΘΙΖΕΤΕ τὰ τέκνα σας,—παραγγέλλει ὁ μέγας Ἄγγλος Ἰώνσων,—νὰ λέγωσι πάντοτε τὴν ἀλήθειαν ἀκριβέστατα, ἕως ᾗ εἰς τὰ παραμικρά. Ἂν ἔτυχέ τι εἰς ἓν παράθυρον, καὶ, διηγούμενα αὐτὸ, εἴπωσιν ὅτι ἔτυχεν εἰς ἄλλο, μὴ παρατρέξῃς τὸ σφάλμα, ἀλλ' εὐθὺς ἐμπόδισέ τα· δὲν ἐξεύρεις ποῦ θέλει τελειώσειν ἡ μικροτάτη ἐκ τῆς ἀληθείας παραδρόμησις.

ΕΚΤΕΛΟΥΝΤΑΙ τὰ μεγάλα ἔργα ὄχι διὰ ἰσχύος, ἀλλὰ διὰ προσκαρτερήσεως.

Τῶν καρδιῶν μας τὰς πληγὰς ὁ χρόνος βαλσαμόνει·
Σ' τοῦ χρόνου τὰ πτερὰ πετοῦν οἱ ψυχικοί μας πόνοι.
Ὁ ἄνθρωπος γλυκογελᾷ, δρηνεῖ, καὶ πάλιν χαίρει,
Αἰώνια αἰσθήματα 'ς τὰ στήθη του δὲν φέρει.—Π. Σουΐσος.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΜΕΤΑΞΙΟΥ.

Τοῦ Μεταξίου ἡ καλλιέργεια φαίνεται ὅτι καταρχὰς ἦτο περιωρισμένη εἰς τὴν αὐτοκρατορίαν τῆς Κίνας· καὶ τὴν σήμερον δὲ κάμμία χώρα δὲν γεννᾷ τὴν χρήσιμον ταύτην ὕλην τόσον πλουσιοπάροχον, ἢ τόσον ἐξαιρέτου ποιότητος. Ὅτε πρῶτον ἐφέρθη μετάξιον εἰς τὴν Εὐρώπην, ἐγνώριζεν ὁ κόσμος τόσον ὀλίγον περὶ τοῦ πόθεν παράγεται, ὥστε ἠκούοντο περὶ αὐτοῦ οἱ πλέον ἄτοποι μῦθοι· ἀπό τινας μὲν ἐλέγετο νὰ ἦναι εἶδος μαλλίου, φυομένου εἰς τοὺς κλάδους δένδρων· ἀπ' ἄλλους δέ, ὁ φλοιὸς τοῦ δένδρου αὐτοῦ· καὶ ἀπ' ἄλλους, τὸ προϊὸν λουλουδίου.

Τὴν σπανιότητα καὶ ἀκόλουθον ἀκρίβειαν τοῦ μεταξίου, ὅτε πρῶτον εἰσήχθη εἰς τὴν Ῥώμην, ἐμποροῦμεν νὰ τὴν καταλάβωμεν ἐκ τοῦ ὅτι, μετὰ διακόσια ἔτη καὶ ἐπέκεινα ἐκ τοῦ καιροῦ αὐτοῦ, δὲν ἠθέλησεν ὁ αὐτοκράτωρ Αὐρηλιανὸς νὰ κάμῃ ἔνδυμα μεταξωτὸν τῆς αὐτοκρατορίσσης διὰ τὴν ἄπειρόν του τιμήν·—μιᾶς λίτρας μεταξίου ἀγοραζομένης διὰ δώδεκα οὐγγίας χρυσοῦ. Τὰ δὲ αὐγὰ τῆς μεταξοποιοῦ κάμπης ἐφέρθησαν εἰς τὴν Εὐρώπην τὸ 552, κατὰ τὸν ἐφεξῆς τρόπον· Δύο μοναχοί, ὡς ἀποστολοκήρυκες ἐνασχολούμενοι, εἶχαν εὐτυχήσειν νὰ διαπεράσωσιν εἰς τὴν Κινικὴν αὐτοκρατορίαν, καὶ γνωρίσαντες ἀκριβῶς ὅλην τὴν μέθοδον τοῦ ἀνατρέφειν τὴν κάμπην καὶ χειροτεχνεῖν τὸ μετάξιον, ὑπῆγαν μετὰ τὴν ἐπιστροφὴν αὐτῶν εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὅπου ἱστόρησαν τὰς ἀνακαλύψεις των εἰς τὸν αὐτοκράτορα Ἰουστινιανόν. Ἀπὸ λαμπρὰς δὲ ὑποσχέσεις παρακινηθέντες, ὑπέστρεψαν εἰς τὴν Κίναν, καὶ μετὰ πολλοὺς ἀγῶνας ἐπέτυχαν νὰ διαφύγωσι τοῦ ὑπόπτου αὐτοῦ λαοῦ τὸ φιλάγρυπνον, καὶ νὰ φέρωσιν εἰς Κωνσταντινούπολιν ἀριθμὸν τινὰ τῶν αὐγῶν τῆς μεταξοποιοῦ κάμπης, κεκρυμμένων εἰς βακτηρίας κεφαλήν. Ἐκ τῶν αὐγῶν τούτων ἐξῆλθαν αἱ πρῶτον φανεῖσαι εἰς τὴν Εὐρώπην κάμπαι· λαβοῦσαι δὲ τὴν ἐπιμελεστάτην περίθαλψιν, ἐπληθύνθησαν ταχέως, καὶ ἐξηπλώθησαν καθ' ὅλην τὴν Γραικορωμαϊκὴν αὐτοκρατορίαν.

Τὸ 947 ὁ πρῶτος βασιλεὺς τῆς Σικελίας Ῥόγερος κατέδραμε τὴν Ἑλλάδα, καὶ, κυριεύσας τὰς Ἀθήνας, τὰς Θήβας, καὶ τὴν Κόρινθον, αἰχμαλώτισεν ἀρκετοὺς ὑφάντας μεταξίου, τοὺς ὁποίους ἐκατοίκισε βιαστικῶς εἰς τὴν Πάνορμον, καὶ ὑπεχρέωσε νὰ διδάξωσι τὴν τέχνην εἰς τοὺς ὑπηκόους του· μετὰ εἴκοσι δ' ἔτη ἔφθασαν εἰς μεγάλην ὑπεροχὴν τὰ μεταξωτὰ τῆς Σικελίας. Μετέπειτα, ἡ ἐργασία τοῦ ἀξιολόγου τούτου ἄρθρου ἐξηπλώθη βαθμηδὸν καθ' ὅλην τὴν Ἰταλίαν καὶ Ἱσπανίαν· ἀλλ' εἰς τὴν Γαλλίαν δὲν ἐμβάσθη πλὴν καταρχὰς τῆς δεκάτης ἕκτης ἑκατονταετηρίδος ἐπὶ τῆς βασιλείας Φραγκίσκου τοῦ πρώτου. Εἰς δὲ τὴν Ἀγγλίαν ἤρχισαν νὰ τὸ χειροτεχνῶσι περὶ τὰ τέλη τῆς αὐτῆς ἑκατονταετηρίδος.

Η ΛΕΞΙΣ ΠΑΤΡΙΩΤΗΣ.

Εἰς πολλὰς πολλῶν ἐπιστολὰς βλέπω ὑπογραφομένους τοὺς ἐπιστέλλοντας, Ὁ πατριώτης δεῖνα. Τὸ λαμβάνουν, ὡς φαίνεται, συνώνυμον τοῦ φιλόπατρις. Ἀλλὰ τοιαύτη σημασία ἐδόθη ἀπὸ τοὺς Γάλλους, ὄχι ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας, εἰς τὴν λέξιν πατριώτης (Patriote). Τοῦτο βέβαια δὲν μᾶς ἐμποδίζει νὰ πολιτογραφήσωμεν τὴν ξένην σημασίαν· ὅ,τι μᾶς ἐμποδίζει εἶναι τὸ ὑπερήφανον καὶ κομπῶδες τῆς ὑπογραφῆς. Ὁ Γάλλος, ἐπαινῶν τινὰ φιλόπατριν, τὸν ὀνομάζει δικαίως Πατριώτην (Patriote)· ἀλλὰ δὲν τολμᾷ νὰ ὑπογράφεται αὐτὸς Πατριώτης, ὡς οὐδ' ἤθελε τολμήσειν νὰ ὑπογραφῇ Φιλόπατρις, ἢ Φιλοδίκαιος, ἂν ἡ ἄδολος ἀγάπη τῆς πατρίδος ἦν' ἀχώριστος ἀπὸ τὴν ἀγάπην τῆς δικαιοσύνης. Συγχωρεῖται ὅμως καὶ εἰς αὐτὸν καὶ εἰς κάθε ἄλλον νὰ ὑπογραφῇ Πολίτης, ἂν ἦναι ἀληθῶς μέλος τῆς πολιτείας. Ἄλλο χειρότερον. Ὅστις ἀπὸ μᾶς ὑπογράφεται Πατριώτης, ὄχι μόνον διαστρέφει τὴν ὁποίαν ἔδιδαν οἱ Ἕλληνες εἰς τὴν λέξιν σημασίαν, ἀλλὰ καὶ μεταβαίνει ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας εἰς τοὺς δούλους καὶ βαρβάρους. Πολίτην ὠνόμαζαν οἱ Ἀθηναῖοι τὸν Ἀθηναῖον συμπολίτην αὐτῶν, καὶ Πατριώτην τὸν γεννημένον εἰς τὰς Ἀθήνας βάρβαρον ἢ δοῦλον· 'Πατριῶται οἱ δοῦλοι Ἑλλήνων, Πολῖται δέ, οἱ ἐλεύθεροι,' λέγει ὁ Φώτιος. Πατριῶται ὠνομάζοντο ἀκόμη καὶ μεταξύ των οἱ τοιοῦτοι βάρβαροι ἢ δοῦλοι· 'Πατριώτης ὁ βάρβαρος λέγεται τῷ βαρβάρῳ, καὶ οὐ πολίτης,' κατὰ τὸν αὐτὸν Φώτιον. Ἄλλο χείριστον. Τὸ Πατριώτης ἐδίδετο ἀκόμη καὶ εἰς τὰ ἄλογα ζῶα, καὶ εἰς αὐτὰ τὰ ἄψυχα. Ὁ Κῦρος εἰς τὸν Ξενοφῶντα ὀνομάζει ἵππους πατριώτας τοὺς ἐντοπίους τῆς Περσίας ἵππους· εἰς τὸν Σοφοκλέα (Οἰδ. Τύρ. 1091) τὸ ὄρος ὁ Κιθαιρὼν λέγεται Πατριώτης Οἰδίπου, ἤγουν, συντοπίτης ἢ συμπατριώτης τοῦ Οἰδίποδος.—ΚΟΡΑΗΣ.

ΠΑΡΕΤΗΡΗΣΕΝ ὁ αὐτοκράτωρ Κωνσταντῖνος ὁ Μέγας, ὅτι ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἦτο μὲν ὁπωσοῦν ἐντιμοτέρα τῆς τῶν ποιμένων, ἀλλὰ καὶ πολὺ ὀχληροτέρα.

ΟΣΟΝ πλειότερον ὁμιλεῖ τις περὶ ἑαυτοῦ, τόσον ὀλιγώτερον ἀγαπᾷ ν' ἀκούῃ ὁμιλίας περὶ ἄλλων.

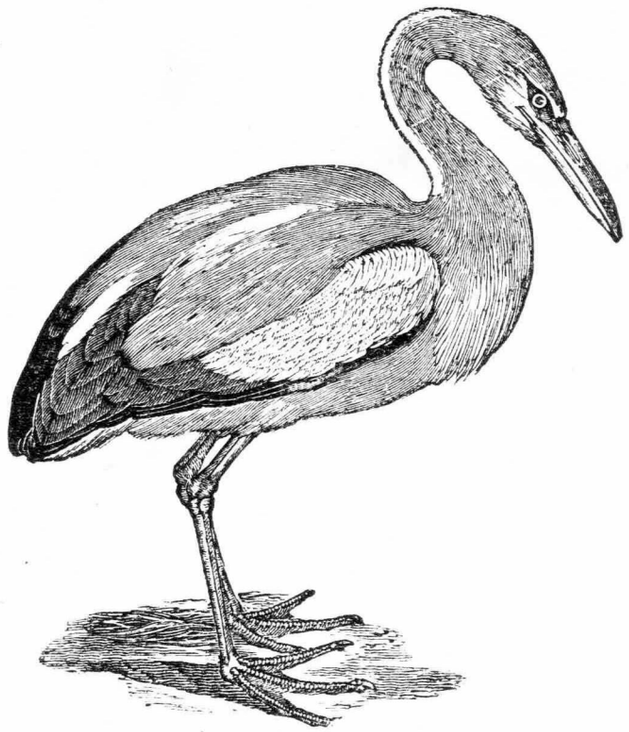

Ο ΠΕΛΑΡΓΟΣ.

Το πασίγνωστον πτηνὸν τοῦτο εἶναι ἴσως τὸ περιφημότατον ὅλων, ὅσα συχνάζουν τὰς ὄχθας ποταμῶν καὶ τὴν παραλίαν. Ὑπάρχουν δὲ δύο αὐτοῦ εἴδη, ὁ λευκὸς καὶ ὁ μέλας· ἀλλ' ἔχουν τὸ αὐτὸ σχῆμα καὶ μέγεθος. Εἰς τὴν Σμύρνην εἶναι κοινότατος, ὡς καὶ εἰς διάφορα μέρη τῶν εὐκράτων χωρῶν τῆς Εὐρώπης· εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ Ὀλλανδίαν γεννᾷ ἐπὶ τῶν δωμάτων, ὅπου τοῦ προβλέπουν οἱ κάτοικοι κιβώτια, διὰ νὰ μὴ βλάπτωνται οἱ νεοσσοί. Εἰς τὰς ὁδοὺς τῶν μερῶν τούτων περιπατεῖ ἀφόβως ὁ πελαργός, καὶ τιμᾶται μεγάλως, ἐπειδὴ καθαρίζει τὸν τόπον ἀπὸ βατράχους, ὄφεις, καὶ ἄλλα ἑρπετά. Ἡ διάθεσις αὐτοῦ εἶναι γαληνία καὶ πραοτάτη, καὶ ἡμερόνεται συχνά, διὰ νὰ βάλλεται εἰς κήπους, τοὺς ὁποίους καθαρίζει ἀπὸ ἔντομα.

Οἱ πελαργοὶ εἶναι ἀποδημητικὰ πτηνά, καὶ φυλάττουν μεγάλην ἀκρίβειαν εἰς τὸν καιρὸν τῆς φθινοπωρινῆς των ἀπὸ τὴν Εὐρώπην ἀναχωρήσεως· δεύτερον καλοκαίριον περνοῦν εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ τὰ ἕλη τῆς Βαρβαρίας. Πρὸ τῆς μετοικήσεως δ' αὐτῶν συνάγονται πολυάριθμοι, καὶ φαίνονται συμβουλευόμενοι μεταξύ των.

Ἀφοῦ κάμωσι διάφορα μικρὰ ταξείδια, ὡς διὰ νὰ δοκιμάσωσι τὰς πτέρυγάς των, κινῶν ἔξαφνα μετὰ μεγάλης σιωπῆς καὶ ταχύτητος τοσαύτης, ὥστε εἰς μίαν στιγμὴν χάνονται ἀπὸ τὴν ὄψιν. Συγκροτοῦν δὲ κοπάδια εὐμεγέθη, ἐνῷ ἐκτελοῦν τὰς μετοικεσίας ταύτας. Ἄγγλος τις περιηγητὴς ἴδε ποτὲ εἰς τὴν Συρίαν τρία κοπάδια περνῶντα ἐπάνωθεν τοῦ Καρμηλίου ὄρους, ἐκ τῶν ὁποίων ἕκαστον κατεῖχεν ἔκτασιν ἡμίσυ μίλιον πλατεῖαν· ἐπερνοῦσαν δὲ τρεῖς ὥρας.

Ὁ πελαργὸς ἀφιερόνει πολὺν καιρὸν εἰς τὴν ἀνατροφὴν τῶν νεοσσῶν του, καὶ δὲν τοὺς ἀφίνει πρὶν γένωσιν ἱκανοὶ νὰ ὑπερασπίζωνται καὶ τρέφωνται ἀφ' ἑαυτῶν. Λέγεται δὲ καὶ ὅτι φιλοστόργως ἐπιμελεῖται τοὺς ἡλικιωμένους καὶ ἀσθενεῖς ὁμοειδεῖς του, καὶ ὅτι πολλάκις φέρουν τροφὴν οἱ νέοι καὶ ῥωμαλέοι εἰς τοὺς εἴτε ἀπὸ τυχηρὰς βλάβας εἴτε ἀπὸ γῆρας ἀδυνάτους καὶ ἀποκαμωμένους. Περιπατεῖ μὲ βραδέα καὶ σύμμετρα βήματα, καὶ ὁ μόνος θόρυβος, τὸν ὁποῖον ποτὲ κάμνει, εἶναι ἰδιαίτερός τις κρότος μὲ τὸ ῥάμφος του. Ὅταν παροργισθῇ καὶ ταραχθῇ, ῥίπτεται ὀπίσω ἡ κεφαλή του, ὥστε ἡ κάτω σιαγὼν φαίνεται ἀνωτέρα· τὸ ῥάμφος ἐπιστηρίζεται εἰς τὰ νῶτα, καὶ αἱ δύο σιαγόνες, σφοδρῶς συγκρουόμεναι, προξενοῦν τὸν περιγραφέντα κλαγγώδη θόρυβον. Ὁ θόρυβος οὗτος ἀκολουθεῖ συνεχῶς εἰς τὰ πρὸ τῶν μετοικεσιῶν των συμβούλια. Οἱ Μωαμεθανοὶ ὑπολήπτονται καὶ σεβάζονται μεγάλως τὸν πελαργόν· καὶ μεταξὺ δὲ τῶν Αἰγυπτίων, τοπάλαι, ἐθεωρεῖτο ὡς πτηνὸν ἱερόν.

ΠΕΡΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ.

Τὰ ἐφεξῆς εἶναι ἀποσπάσματα ἐξ ὁμιλίας γενομένης πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς Ἄγγης, μικρᾶς τινὸς καὶ πτωχῆς κοιλάδος κατὰ τὸ ἀνατολικὸν μέρος τῆς Ἑλβετίας, ὑπὸ τοῦ ἐφημερίου αὐτῶν.

Ἡ παιδεία ἀναγκαιοτάτη καὶ εἰς τοὺς πένητας.

‘Τὰ πολλὰ γράμματα,’ λέγουν τινὲς, ‘εἶναι χρήσιμα, καὶ ἴσως ἀναγκαῖα, διὰ τὰ τέκνα τῶν πλουσίων· ἀλλ’ ἡμεῖς εἴμεθα πτωχοὶ, ὡς καὶ τὰ παιδία μας. Τί τὰ θέλει τὰ πολλὰ γράμματα ὁ γεωργὸς, ὁ ξυλουργὸς, ἢ ὁ κτίστης;’

Ἀγαπητοί μου ἀδελφοὶ, πολὺ μοῦ θλίβουν τὴν καρδίαν οἱ τοιοῦτοι ἀστόχαστοι λόγοι σας. Λοιπὸν νομίζετε, ὅτι τὰ τέκνα σας ἀξίζουν ὀλιγώτερον παρὰ τὰ τέκνα τῶν πλουσίων! Ἐγὼ φρονῶ περὶ αὐτῶν πολὺ διαφορετικά. Ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ καὶ τῆς πατρίδος αὐτῶν τὰ τέκνα σας, κατ’ ἐμὴν γνώμην, ἀξίζουν ὅσον τὰ τέκνα τῶν πλουσιωτάτων ᾗ τῶν εὐγενεστάτων. Μολονότι εἰς τοὺς γονεῖς αὐτῶν δὲν ἐχάρισε θησαυροὺς ἐπιγείους ὁ μεγαλόδωρος Δημιουργὸς, πλὴν δὲν ἐπροίκισεν ἅραγε αὐτὰ μὲ τὰς ἰδίας, πολλάκις δὲ καὶ μὲ καλητέρας, νοητικὰς δυνάμεις παρὰ τὰ τέκνα τῶν πλουσίων; Διὰ τῆς ὀρθῆς τῶν δυνάμεων τούτων καλλιεργείας δὲν ἐμποροῦν οἱ πτωχοὶ αὐτοὶ παῖδες, ὅσον καὶ οἱ πλούσιοι, νὰ γένωσιν ἀγαθοὶ καὶ ὠφέλιμοι πολῖται;

Τί λέγει ὁ ἀπόστολος Ἰάκωβος; ‘Οὐχ ὁ Θεὸς ἐξελέξατο τοὺς πτωχοὺς τοῦ κόσμου τούτου, πλουσίους ἐν πίστει, ᾗ κληρονόμους τῆς βασιλείας, ἧς ἐπηγγείλατο τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν;’ Καὶ τί μᾶς διδάσκει ἡ ἱστορία; Οἱ μεγάλοι ἐκεῖνοι τῆς πίστεως ἀθληταὶ, οἱ φωτίσαντες ᾗ ἐπιστρέψαντες τὸν κόσμον,—οἱ Ἀπόστολοι τοῦ Χριστοῦ, καὶ αὐτὸς ὁ Κύριος καὶ Διδάσκαλος αὐτῶν,—δὲν ἦσαν ἅραγε τέκνα πενίας; Εὔκολον μὲ ἦτο νὰ ἀναφέρω πολλοὺς χρηστοὺς καὶ ἀξίους πολίτας, πολλοὺς καὶ λαμπροὺς εὐεργέτας τοῦ ἀνθρωπίνου γένους,—οἱ ὁποῖοι ἐξῆλθαν ὅλοι ἀπὸ τὰς καλύβας τῶν πενήτων. Ἐμπορεῖτε σεῖς νὰ γνωρίζετε εἰς τί προώρισεν ὁ Θεὸς τὰ τέκνα σας; Ἴσως εἰς πολλὰ τῶν τέκνων τῆς κοιλάδος ταύτης εὑρίσκονται κεκρυμμένα μεγαλοφυΐας σπέρματα, τὰ ὁποῖα διὰ τῆς προσηκούσης καλλιεργείας καὶ ἀναπτύξεως θέλουν βλαστήσειν, ἀνθήσειν, καὶ καρποφορήσειν καρποὺς ὠφελιμωτάτους εἰς ἑαυτοὺς, εἰς τὴν πατρίδα των, καὶ εἰς τὸν κόσμον.

‘Ἀλλὰ θέλεν,’ λέγετε, ‘νὰ κάμωσι τοὺς υἱούς μας λογιωτάτους, καὶ ἡμεῖς αὐτὸ ποσῶς δὲν τὸ ἐπιθυμοῦμεν.’ Κάνεῖς, ἀδελφοί μου, δὲν σκοπεύει νὰ κάμῃ τοὺς υἱούς σας λογιωτάτους, οὔτε κἂν λογίους. Διὰ τοιοῦτο τέλος ἤθελαν μᾶς χρειασθῆν καταστήματα πάντῃ διάφορα. Τί λοιπὸν θέλομεν νὰ κάμωμεν αὐτούς; Λογικούς,—ἱκανοὺς δηλαδὴ νὰ σκέπτωνται σπουδαίως, καὶ νὰ κρίνωσιν ὀρθῶς· Χριστιανοὺς πεφωτισμένους, οἵτινες νὰ γνωρίζωσι τὸν Θεὸν καὶ τὸν ὑπ’ αὐτοῦ σταλθέντα Ἰησοῦν Χριστὸν, καὶ νὰ λατρεύωσι τὸν οὐράνιον αὐτῶν Πατέρα ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ· ἀγαθοὺς, ἐναρέτους ἀνθρώπους, εἰλικρινῶς ἀγαπῶντας καὶ ἱλαρῶς πράττοντας πᾶν τὸ ἀληθὲς, καὶ δίκαιον, καὶ καλὸν, ᾗ ἐπαινετόν· χρηστοὺς πολίτας, ἀρκετὰ εἰδήμονας ᾗ ἐμπείρους πρὸς ὀρθὴν ἐκτέλεσιν τῶν καθηκόντων τοῦ βίου, ᾗ ἱκανοὺς ν’ ἀποκτήσωσιν ὁποιασδήποτε ἄλλας γνώσεις ἐνδέχεται νὰ χρειασθῶσι. Τὸν φωτισμὸν τοῦτον ἀνάγκη πᾶσα νὰ φωτισθῶσι τὰ τέκνα σας, τόσον διὰ τὴν ἀτομικὴν αὐτῶν εὐημερίαν, ὅσον διὰ τὴν ὠφέλειαν τῆς ἰδίας των κωμοπόλεως καὶ πατρίδος.

Ἡ παιδεία πρόξενος εὐδαιμονίας.

‘Ἀλλ’ ἡμεῖς,’ λέγετε, ‘εἴμεθα πτωχοὶ ἄνθρωποι, καὶ, τὸ χειρότερον, ἐλπίδα δὲν ἔχομεν νὰ πλουτήσωμεν· διότι εἴμεθα πολλοὶ, γῆν ἔχομεν ὀλίγην, ᾗ προσέτι συγκοινωνίαν μὲ τὸν ἐπίλοιπον κόσμον δὲν συγχωρεῖ ἡ θέσις μας σχεδὸν κάμμίαν.’ Ναὶ, τρόντι, εἴμεθα πτωχοί· ἀλλὰ πόθεν πηγάζει ἡ πτωχεία μας; Ὄχι ἀπὸ τὴν παράμερον τοποθεσίαν μας μόνον, ὄχι ἁπλῶς ἀπὸ τὴν αὔξησιν τοῦ πληθυσμοῦ, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὴν ἀπαιδευσίαν. Ἀμάθεια ᾗ ἀδράνεια, ἀδιαφορία καὶ ἀσυλλογισία, ὀκνηρία, ᾗ ἡ τούτων ἀκόλουθος κακὴ διαγωγὴ,—ἰδού, φίλοι μου, τὰ ἀληθῆ αἴτια τῆς πενίας μας. Στρέψετε τοὺς ὀφθαλμοὺς ὁλόγυρά σας· καὶ θέλετε πληροφορηθῆν ὅτι, ὅπου ἄγνοια, ἐκεῖ ᾗ πενία· ὅπου νοητικὴ βελτίωσις, ἐκεῖ καὶ εὐδαιμονία. Ἐπιθυμεῖτε νὰ παύσῃ ἡ πτωχεία; Ἀνάγκη πᾶσα νὰ ἐξορίσετε τὴν ἀμάθειαν, καὶ νὰ φροντίσετε ὑπὲρ τῆς καλῆς ἀνατροφῆς καὶ ἐκπαιδεύσεως τῆς νεολαίας.

Παραπονεῖσθε, ὅτι ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν ὑπερηύξησαν τῆς κοιλάδος μας οἱ κάτοικοι, καὶ συχνὰ ἐρωτᾶτε μὲ πολλὴν ἀπορίαν ποῦ νὰ εὕρωμεν γῆν ἀρκετὴν νὰ θρέψῃ τόσον πλῆθος ἀνθρώπων. Κυττάξετε, ἀδελφοί μου, ἔσω, εἰς τὰς νοητικὰς διαθέσεις, δυνάμεις, καὶ προτερήματα τῆς νεολαίας. Αὐτοῦ εὑρίσκομεν γῆν, παντάπασιν ἡμελημένην, ἥτις, ἐὰν καλλιεργηθῇ, ᾗ φυτευθῇ, καὶ σπαρθῇ μὲ ὅλην τὴν δυνατὴν ἐπιμέλειαν, θέλει ἀναμφιβόλως δώσειν ἐν καιρῷ τοὺς καλλίστους καὶ δαψιλεστάτους καρπούς. Οὕτω θέλομεν ἀποκτήσειν κεφάλαιον ἀναφαίρετον, τὸ ὁποῖον, κατὰ τὴν παροιμίαν μας, ‘δὲν ἐμπορεῖ οὔτε νὰ πετάξῃ, οὔτε νὰ καῇ.’ Ὅσον καλήτερα διδάσκονται οἱ παῖδες εἰς τὰ σχολεῖα, ὅσον καθαρώτερα μανθάνουν νὰ διαλογίζωνται, ὅσον περισσότερον καλλιεργεῖται τὸ λογικὸν, ἡ χεὶρ, ὁ ὀφθαλμὸς, καὶ τὸ ὠτίον,—τόσον ταχύτερα θέλει ἀποδιωχθῆν ἡ ἀμάθεια, ἡ ἀδράνεια, καὶ ἡ νοητικὴ ὀκνηρία· καὶ τόσον δαψιλέστερα θέλουν προικισθῆν μὲ πᾶν τὸ χρειῶδες πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς ἐπιγείου των εὐδαιμονίας. Ξενιτευόμενοι τότε, δὲν θέλεν ἔχειν πλέον νὰ ἐνασχολῶνται, ὡς τώρα, εἰς οὐτιδανὰ καὶ χαμερπῆ ἐπιτηδεύματα· ἀλλὰ διὰ τῆς ἱκανότητος καὶ χρηστῆς αὐτῶν ἀνατροφῆς θέλουν προχωρεῖν εἰς ὑψηλοτέρας καὶ σημαντικωτέρας θέσεις, ἐντίμους εἰς ἑαυτοὺς, καὶ ὠφελίμους εἰς τὴν πατρίδα των.

Ἡ παιδεία προετοιμάζει διὰ τὰ τῆς θρησκείας.

Ἀλλ’ ἡ μεθοδικὴ καὶ πλήρης ἐκπαίδευσις ἀπαιτεῖται ὄχι μόνον διὰ τὰ πρόσκαιρα καὶ σωματικὰ, ἀλλὰ καὶ διὰ τὰ αἰώνια καὶ ψυχικὰ, συμφέροντα τῆς νεολαίας. Περὶ τούτου αὐτὸς ἐγὼ, ὁ εἰς διάστημα τριάκοντα τριῶν ἐτῶν διδάξας τόσας ἑκατοντάδας τέκνων, δύναμαι βέβαια νὰ μαρτυρήσω. Πιστεύσετέ με λοιπὸν, ἀδελφοί μου, ὅτι δυσκολώτατον εἶναι νὰ διδαχθῶσιν οἱ νέοι τὰ ὑψηλὰ δόγματα τῆς θρησκείας, καὶ νὰ λάβωσι καθαρὰν ᾗ ψυχωφελῆ ἔννοιαν τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ λόγου αὐτοῦ, ἐὰν ἡ γῆ, εἰς τὴν ὁποίαν φυτεύονται οἱ σπόροι τοῦ Εὐαγγελίου, ἀκαλλιέργητος οὖσα καὶ ἀπαρασκεύαστος, ὁμοιάζῃ σκληρὸν μονοπάτιον, ὅπου σπόρος δὲν δύναται νὰ εἰσχωρήσῃ.

Ἀλλ’ ἐὰν, ἐκ τοῦ ἐναντίου, γίνεται μεθοδικῶς ἡ σχολικὴ διδασκαλία,—ἐὰν, ἀντὶ νὰ καταβαρύνεται ἡ μνήμη ἀπὸ τύπους καὶ λέξεις ἀκατανοήτους, ἐξυπνᾶται ὁ νοῦς, καὶ ὁδηγῆται ὑπὸ ἁρμοδίων γυμνασμάτων εἰς τὸ διακεκριμένως καὶ ὀρθῶς συλλογίζεσθαι·—ἐὰν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν νέων ἐμπνέωνται τὰ αἰσθήματα τοῦ ἀληθοῦς ᾗ τοῦ καλοῦ·—ἐὰν διευθύνεται τὸ ὄμμα εἰς τὰ πανταχοῦ τῆς δημιουργίας φαινόμενα ἀπείρου δυνάμεως καὶ σοφίας καὶ ἀγαθότητος ἴχνη·—ἐὰν, ἐπιμελῶς ἀναγινώσκοντες τὰς ἁγίας Γραφὰς, φέρωνται εἰς κατάληψιν τῶν εἰς τὴν Παλαιὰν ᾗ Νέαν Διαθήκην ὁδῶν τῆς Προνοίας, μάλιστα δὲ τῆς διδασκαλίας, τοῦ παραδείγματος, καὶ τοῦ θανάτου τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν·—ἐὰν ὅλα ταῦτα δὲν ἀμελῶνται, δύναται βέβαια πολὺ εὐκολώτερα νὰ μεταδίδῃ ὠφέλιμον θρησκευτικὴν διδασκαλίαν ὁ Εὐαγγελικὸς ποιμὴν, καὶ ἡ διδασκαλία τε θέλει διαπερνᾷν βαθύτερα εἰς τὴν καρδίαν καὶ τὴν ψυχήν· θέλει τότε δικαίως τρέφειν ἐλπίδας βεβαιοτέρας νὰ φωτίσῃ αὐτοὺς, νὰ θερμάνῃ τὰς καρδίας των μὲ ἀγάπην πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς πᾶν τὸ ἀληθὲς καὶ ἀγαθὸν· νὰ ἰσχυροποιήσῃ τὴν κλίσιν αὐτῶν εἰς τὸ ἐκτελεῖν τὰ Χριστιανικὰ των καθήκοντα· καὶ νὰ τοὺς προετοιμάσῃ εἰς ἀπόλαυσιν τῶν παραμυθιῶν τῆς θρησκείας, τὰς ὁποίας τόσον χρειαζόμεθα ζῶντες, καὶ πολὺ μᾶλλον ἀποθνήσκοντες.

Ἡ σπουδὴ τῆς μητρικῆς γλώσσης ἀναγκαιοτάτη.

Ἀλλὰ νομίζετε, ὅτι ἐκ τῶν παραδιδομένων μαθημάτων τινὰ σχεδὸν εἶναι περιττά.

Πολὺ λανθάνεσθε, καλοί μου φίλοι, ἐὰν φρονῆτε ὅτι ἡ παράδοσις τῆς γραμματικῆς καὶ τῆς μητρικῆς γλώσσης ἠδύνατο ἀβλαβῶς νὰ λείψῃ ἀπὸ τὰ κοινά μας σχολεῖα. Ὄχι· ἡ σπουδὴ τῶν κλάδων αὐτῶν εἶναι μάλιστα ἀναγκαία, ᾗ κατέχει τὸν πρῶτον βαθμὸν εἰς ὅλα τὰ Ἑλβετικὰ καὶ Γερμανικὰ διδακτήρια. Τί σκοπεύομεν, διδάσκοντες τοὺς παῖδας τὴν μητρικὴν γλῶσσαν; Σκοπεύομεν νὰ συνειθίσωμεν αὐτοὺς εἰς τὸ προσέχειν, τὸ παρατηρεῖν, καὶ τὸ σκέπτεσθαι· εἰς τὸ μορφόνειν ὀρθὰς ἰδέας περὶ ὅλων ὅσα βλέπουν· εἰς τὸ διατάττειν τοὺς λογισμοὺς αὐτῶν κατὰ τὴν προσήκουσαν τάξιν, καὶ εἰς τὸ ἐλευθέρως καὶ σαφῶς ἐκφράζειν αὐτούς. Ἀφοῦ γυμνασθῶσιν οὕτω, θέλεν συλλαμβάνειν ὀρθῶς πᾶν ὅ,τι ἀκούουν καὶ ἀναγινώσκουν. Ὅστις ἐδιδάχθη καλῶς τὴν μητρικὴν αὐτοῦ γλῶσσαν δὲν στέκει ἁπλῶς χάσκων τοὺς εἰδήμονας, ὅταν ὁμιλῶσι, χωρὶς νὰ τοὺς ἐννοῇ. Ὄχι, ἀλλὰ καταλαμβάνει τὸ νόημα τοῦ λόγου των, καὶ δύναται ὀρθῶς νὰ κοινοποιῇ αὐτὸ ᾗ εἰς ἄλλους. Ὅστις ἐπαιδεύθη καλῶς τὸν κλάδον τοῦτον, δὲν στέκει ὡς ξόανον εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἀκούων πολλὰ, καὶ τίποτε μὴ καταλαμβάνων. Ὄχι· αὐτὸς ἀκολουθεῖ μετὰ προσοχῆς τὴν διδασκαλίαν τοῦ ἱερέως, καταλαμβάνει τὰ δόγματα τῆς θρησκείας, καὶ δέχεται καὶ φυλάττει αὐτὰ εἰς τὸν νοῦν του· τοιουτοτρόπως δὲ ἐναποταμεύει θησαυρὸν θείας γνώσεως, τὸν ὁποῖον καὶ ἀδιακόπως ἐπαυξάνει διὰ σταθερᾶς ἀναγνώσεως καὶ μελέτης.

Ἀλλὰ καὶ ἡ τέχνη αὐτὴ τοῦ ἀναγινώσκειν μήπως ἀξίζει τίποτε, ὅταν λείπῃ τῆς μητρικῆς διαλέκτου ἡ ἀκριβὴς γνώρισις; Τί σημαίνει τὸ ἀναγινώσκειν; Ὄχι ἁπλῶς τὸ διακρίνειν γράμματα καὶ συλλαβὰς, καὶ συνδένειν λέξεις· ἀλλὰ τὸ ἐννοεῖν τὰς ἰδέας, ὅσαι περιέχονται εἰς βιβλία καὶ συγγράμματα. Διατί ἅραγε διδασκόμεθα τὴν ἀνάγνωσιν; Ὄχι ἁπλῶς διὰ ν’ ἀποκτῶμεν τὴν μηχανικὴν εὐκολίαν τῶ φαφλατᾷν ἀπεριοκέπτως τοὺς ἐμπροσθεν ἡμῶν κειμένους λόγους· ἀλλὰ καὶ διὰ νὰ ὠφελώμεθα ὑπὸ τῶν ἀναγινωσκομένων. Ἡ ἀνάγνωσις δὲν εἶναι καθ’ ἑαυτὴν ἐπιστήμη· εἶναι μόνον ὄργανον, χρήσιμον εἰς

ἀπόκτησιν γνώσεων. Τὸν κορυφαῖον τοῦτον πάσης ἀναγνώσεως σκοπὸν ἐπιτυγχάνομεν τότε μόνον, ὁπόταν ἐνδυναμωμένοι εἰς τὴν μητρικὴν αὐτῶν γλῶσσαν οἱ παῖδες, γινώσκωσιν ὅσα ἀναγινώσκουσιν.

Ἐπίσης ἀναγκαία εἶναι τῆς γραμματικῆς ἡ σπουδὴ εἰς τοὺς μανθάνοντας τὴν τέχνην τοῦ γράφειν. Τί σημαίνει τὸ γράφειν; Ὄχι τὸ σχηματίζειν τὰ γράμματα τῷ Ἀλφαβήτῳ, ἀλλὰ τὸ φανερόνειν τὰς ἰδέας ἡμῶν ἐπὶ χαρτίῳ. Διατί τάχα διδασκόμεθα τὸ γράφειν; Διὰ νὰ ἐμπορῶμεν νὰ συναλλάσσωμεν τὰς ἰδέας ἡμῶν μὲ ἄλλας χωρὶς τῆς ζώσης φωνῆς τὴν μεσολάβησιν. Τὸ νὰ συνθέτωμεν λοιπὸν καὶ νὰ καταγράφωμεν τὰ νοήματά μας εἶναι ὁ πρώτιστος σκοπὸς πάσης διδασκαλίας εἰς τὸ γράφειν· καὶ τὸν σκοπὸν τοῦτον ἀδύνατον εἶναι νὰ ἐπιτύχῃ τις, ὁ ὁποῖος δὲν ἐδιδάχθη βασίμως τὴν μητρικὴν αὐτῷ γλῶσσαν. Οἱ μὴ λαβόντες ποτὲ τοιαύτην διδασκαλίαν ἐκθέτουν πολλάκις τόσον παράξενα καὶ τόσον συγκεχυμένα τὰς ἰδέας αὐτῶν, ὥστε ἀδύνατον εἶναι νὰ μαντεύσῃ τις τὸ νόημά των. Αὐτὸς ἐγὼ ὑπεχρεώθην κάποτε νὰ πέμψω ἐπιστολὰς ὀπίσω πρὸς τοὺς συγγραφεῖς,—ἀνθρώπους ἀλλέως ὄχι βαρύνοας,—καὶ νὰ τοὺς παρακαλέσω νὰ ἔλθωσι νὰ μὲ εἴπωσιν ἐκ στόματος, ὅσα δὲν ἠμπόρουν νὰ μὲ δώσωσι νὰ καταλάβω ἐγγράφως. Ἀνάγκη λοιπὸν πᾶσα νὰ ἱκανοποιῆται ἕκαστος παῖς, ὥστε νὰ γράφῃ ὁπωσῦν καλὰ μίαν ἐπιστολὴν, ἢ ἄλλο παρόμοιον συγγραμμάτιον· τοῦτο δὲ τῶν ἀδυνάτων εἶναι νὰ κατορθωθῇ ἀλλέως, πάρεξ δι' ἀκριβοῦς πρακτικῆς σπουδῆς τῆς μητρικῆς γλώσσης, ἥτις θέλει διδάξειν αὐτοὺς νὰ διατάσσωσι καταλλήλως τὰ νοήματά των, νὰ τὰ ἐκφράζωσιν ἁρμοδίως, ᾗ νὰ τὰ καταγράφωσιν ὀρθῶς.

Νέαι μέθοδοι καὶ νέα βιβλία.

'Ὅλα ταῦτα ὑπάγουν καλὰ,' λέγουν τινές· 'ἀλλ' εἰς τὴν παράδοσιν τῆς γραμματικῆς ἀκούομεν ὅτι μεταχειρίζεται ὁ διδάσκαλος μέθοδον, ἡ ὁποία εἰς ἡμᾶς φαίνεται ἄτοπος. Διδάσκει τὰ παιδία νὰ συντάσσωσι φράσεις ᾗ περιόδους περὶ ἀγελάδων, καὶ βοῶν, καὶ πουλίων, καὶ βατράχων, καὶ ὀψαρίων· κατὰ τὴν ἰδέαν μας δὲ, ταῦτα παντελῶς δὲν ἀνήκουν εἰς τὸ σχολεῖον.'

Λανθάνεσθε, φίλοι μου. Πᾶσα περὶ γλώσσης διδασκαλία πρέπει ν' ἀρχίζῃ ἀπὸ ἀντικείμενα ὁρατά,—ἀπὸ πράγματα, ὅσα τὰ παιδία ἔχουν ὁπωσοῦν δοκιμασμένα καὶ γνωρισμένα. Καταρχὰς ἀνάγκη πᾶσα περὶ τῶν τοιούτων νὰ γυμνάζωμεν τοὺς διαλογισμοὺς ᾗ τὰς γλώσσας αὐτῶν. Βαθμηδὸν μόνον δύναταί τις νὰ προχωρήσῃ εἰς τὰ ἀόρατα,—εἰς ψιλὰς ἐννοίας. Πρῶτον τὰ ὁρατὰ, ὕστερον τὰ ἀόρατα· πρῶτον τὰ ἁπλᾶ, ὕστερον τὰ σύνθετα· πρῶτον τὰ εὔκολα, ὕστερον τὰ δύσκολα· πρῶτον τὰ ἐπίγεια, ὕστερον τὰ ἐπουράνια· πρῶτον τὰ ἀνθρώπινα, ὕστερον τὰ θεῖα. Τοιαύτην τάξιν ἐπροσδιώρισεν εἰς τὴν φύσιν ὁ Δημιουργός. Ἐξεύρετε τίς πρώτην φορὰν ἐδίδαξε γλῶσσαν εἰς τὸν κόσμον; Κατὰ τὴν μαρτυρίαν τῶν ἁγίων Γραφῶν, ὁ Θεὸς αὐτός. Εἰς τὸ δεύτερον κεφάλαιον τῆς Γενέσεως ἀναγινώσκομεν ὅτι ὁ Θεὸς ἔφερεν ὅλα τὰ κτήνη καὶ πετεινὰ πρὸς τὸν Ἀδὰμ, διὰ νὰ ἴδῃ αὐτὰ ᾗ νὰ τὰ ὀνομάσῃ· καὶ ἔδωκεν ὁ Ἀδὰμ εἰς καθὲν ἐξ αὐτῶν τὸ ὄνομά του. Ἐδῶ βλέπετε, ὅτι ὁ Θεὸς πρῶτον ἐδίδαξε τὸν προπάτορά μας νὰ διακρίνῃ ἀπ' ἀλλήλων τὰ ζῶα, καὶ νὰ ὀνομάζῃ πᾶν εἶδος αὐτῶν μὲ τὸ κύριόν του ὄνομα· καὶ τάχα δὲν ἁρμόζει ν' ἀρχίζωσιν οἱ σημερινοὶ διδάσκαλοι τὰς περὶ γλώσσης διδασκαλίας αὐτῶν ὅθεν ἤρχισεν ὁ Θεὸς τὰς ἰδικάς του;

Ἀκούω δὲ ᾗ ἄλλο παράπονον, ὅτι εἰσήχθησαν νέα βιβλία εἰς τὸ σχολεῖον.—Ἀλλὰ στοχασθῆτε, φίλοι μου. Ὁ διδάσκαλός σας ἔμαθε βελτιωμένας διδακτικὰς μεθόδους. Πᾶσα δὲ μέθοδος ἔχει ἰδιά της βιβλία. Ταῦτα εἶναι τὰ ἐργαλεῖα, μὲ τὰ ὁποῖα πρέπει νὰ ἐργάζωνται διδάσκαλοι καὶ μαθηταί. Τίς δ' ἐμπορεῖ καλήτερα νὰ κρίνῃ ποῖα εἶναι τὰ ἁρμοδιώτερα ἐργαλεῖα; Βέβαια ὅσοι καταγίνονται εἰς τὸ διδάσκειν ὡς εἰς ἔργον αὐτῶν. Ὅταν κτίζετε οἶκον, δὲν ἀφίνετε τὸν κτίστην νὰ διορίσῃ τί ᾗ τί χρειάζεται; Ὅταν καλῆτε ἰατρὸν, δὲν ἀφίνετε αὐτὸν νὰ ἐκλέξῃ τὰ ἰατρικά; Παρόμοια συμφερώτερον πολὺ θέλει εἶσθαι διὰ τὰ τέκνα σας ν' ἀφίνετε εἰς τοὺς διδασκάλους τῶν βιβλίων τὴν ἐκλογήν.

Τίς πρέπει νὰ διευθύνῃ εἰς τὰ τῆς παιδείας;

Λέγετε μὲν ὅτι ἔχετε καλοὺς σκοπούς· ἀλλ' αὐτὸ, φίλοι μου, δὲν ἀρκεῖ. Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν ἦλθεν εἷς πρὸς ἐμὲ, κλαίων πικρότατα, καὶ μὲ εἶπεν ὅτι ὁ ἰατρὸς εἶχε διορίσειν ἰατρικόν τι διὰ τὴν γυναῖκά του· τόσον δὲ ὠφέλησε τὴν ἀσθενῆ ἡ πρώτη δόσις, ὥστε ὁ καλὸς χωρικὸς ἐδιπλασίασε τὴν δευτέραν δόσιν, διὰ νὰ ὠφελήσῃ αὐτὴν περισσότερον. 'Τὸ ἔκαμα μὲ καλὸν σκοπὸν,' εἶπε· 'πλὴν Ἀ! εἰς ὀλίγας ὥρας ἀπέθανεν ἡ γυνή μου. Ἐγὼ βέβαια εἶχα καλὸν σκοπόν·'—ᾗ τῦτο λέγων, ἤρχισε πάλιν τὰ κλαύματα. Βλέπετε λοιπὸν, ὅτι ἐμπορεῖ τις νὰ ἔχῃ τοὺς καλλίστους σκοπούς, ᾗ μ' ὅλον τοῦτο νὰ πράξῃ τὰ μέγιστα κακά. Δὲν ἀρκεῖ νὰ ἔχωμεν καλοὺς σκοπούς· πρέπει νὰ ἔχωμεν καὶ γνῶσιν. Πρέπει νὰ νοῶμεν ὅσα ἔχομεν νὰ πράξωμεν.

Ἀλλὰ καθεῖς δὲν ἐμπορεῖ νὰ γνωρίζῃ τὰ πάντα· τί λοιπὸν κάμνουν οἱ νουνεχεῖς; Δὲν ζητοῦν

νὰ κρίνωσι περὶ πραγμάτων, τὰ ὁποῖα ἀγνοοῦν· ἀλλ' ἀφίνουν αὐτὰ εἰς τοὺς τιμίους ὅσοι τὰ γνωρίζουν. Οὕτω πρέπει νὰ γίνεται καὶ εἰς τὰ περὶ σχολείων. Ἡ ἀνατροφὴ εἶναι ἐπιστήμη· ἡ διδασκαλία εἶναι τέχνη· ἀπαιτοῦν δὲ ἀμφότερα πολυχρόνιον σπουδὴν καὶ γύμνασιν. Ἀδύνατον εἶναι νὰ κρίνῃ ὀρθῶς περὶ ἐκπαιδεύσεως ὅστις δὲν ἔλαβε κἀμμίαν αὐτῆς πεῖραν. Ὁ μόνος τρόπος τοῦ νὰ εὐδοκιμῶσι τὰ σχολεῖα εἶναι, νὰ προμηθεύῃ τις ἐμπείρους διδασκάλους, καὶ νὰ ἐμπιστεύεται εἰς αὐτοὺς τῶν σχολείων τὴν ἐπιμέλειαν. Ὁπουδήποτε ζητοῦν νὰ κρίνωσι καὶ νὰ προστάττωσι τοὺς διδασκάλους ἄνθρωποι, οἵτινες οὐδεμίαν ἔχουν εἴδησιν περὶ σχολικῶν πραγμάτων, ἐκεῖ τὸ σχολεῖον ἀδύνατον εἶναι νὰ προχωρῇ καλῶς. Σᾶς παρακαλῶ λοιπὸν, ἀγαπητοί μου φίλοι, ὅσοι ἀγνοεῖτε τὰ τῶν σχολείων, νὰ μὴ κατακρίνετε διδακτικὰς μεθόδους, ἢ παιδαγωγικὰ βιβλία, ἢ τὰ εἰς τὴν κυβέρνησιν τοῦ σχολείου ἀναφερόμενα, ἀλλὰ ν' ἀφίνετε τὴν περὶ τούτων ὅλων φροντίδα εἰς ἐκείνους, ὅσοι διὰ πολλῶν ἀποδείξεων σᾶς ἐπληροφόρησαν, ὅτι ἔχουν ὄχι μόνον τοὺς καλλίστους σκοπούς, ἀλλὰ καὶ τὰς ἀναγκαίας γνώσεις.

Ὅτι οἱ Διδάσκαλοι πρέπει νὰ ἐνθαρρύνωνται.

Σᾶς ἐνθύμισα, ὅτι τοῦ διδασκάλου ὁ μισθὸς δὲν ἀρκεῖ πρὸς ἐξοικονόμησιν τῶν χρειῶν τῆς οἰκογενείας του, καὶ σᾶς ἐπρόβαλα νὰ τὸν αὐξήσωμεν. Σεῖς δὲ τί μὲ ἀποκρίνεσθε; 'Ναὶ μὲν,' λέγετε, 'αὐτὸ μᾶς εἶναι γνωστόν· ἀλλ' ἡ ἐνορία μας εἶναι παραπολὺ πτωχή· ᾗ, ἂν πληρόνωμεν τόσον πολλὰ εἰς τὸν διδάσκαλον, ἡμεῖς θέλομεν πτωχεύσειν.' Ἀγαπητοί μου φίλοι, πιστεύσετέ με ὅτι τὰ σχολεῖά σας οὐδέποτε θέλουν σᾶς πτωχίσειν. Τὰ καπηλεῖα καὶ τὰ παικτήρια, αὐτὰ σᾶς πτωχίζουν,—αὐτὰ, εἰς τὰ ὁποῖα διδάσκεται ἡ ἀκράτεια καὶ ἡ ἀσωτία,—αὐτὰ, εἰς τὰ ὁποῖα μανθάνεται καὶ ἐνεργεῖται ἡ ἁμαρτία καὶ ἡ κακοήθεια. Ταῦτα εἶναι τὰ καταστήματα, τὰ ὁποῖα σᾶς πτωχίζουν, καὶ τὰ ὁποῖα πρέπει ν' ἀποφεύγωνται καὶ νὰ ἐκριζωθῶσι. Τὰ δὲ σχολεῖα θέλουν σᾶς πλουτίσειν, καὶ ὄχι σᾶς πτωχίσειν. Εἰς τί στέκει ὁ μεγαλήτερος πλοῦτος τόπου ἢ χωρίου τινός; Ὄχι τόσον εἰς τὴν ποσότητα τοῦ ἀργυρίου, ὅσον εἰς τὴν γνῶσιν, καὶ κρίσιν, ᾗ δραστηριότητα, ᾗ ἀρετὴν τῶν κατοίκων αὐτοῦ. Ταῦτα εἶναι οἱ κάλλιστοι θησαυροί. Ταῦτα μονίμως ἐξασφαλίζουν τὴν εὐδαιμονίαν τῶν λαῶν. Πιστεύσετέ με, ὅτι ἀδύνατον εἶναι νὰ πράξετέ τι καλήτερον διὰ τὴν εὐδαιμονίαν τοῦ χωρίου ᾗ τῶν τέκνων σας, παρὰ νὰ κυττάζετε τὸ σχολεῖον ὡς λαμπρότατον κειμήλιον, ὡς κτῆμα τὸ πολυτιμότατον τοῦ χωρίου. Τὸ σχολεῖόν σας εἶναι βλάστημα τρυφερὸν τοῦ εὐγενεστάτου εἴδους· ἀλλ' ἀπαιτεῖ ἐπαγρύπνησιν προσεκτικὴν, καὶ καλλιέργειαν πανταχόθεν· καὶ τότε θέλει βέβαια γένειν μὲ τὸν καιρὸν δένδρον εὐγενὲς, ἐκ τοῦ ὁποίου θέλει συνάξειν καρποὺς δαψιλεστάτους ἡ ἐπερχομένη γενεά.

Μονομαχια.—Εἰς τί στέκει ἡ πρόληψις τῆς μονομαχίας, τὴν ὁποίαν ζητῶμεν νὰ ἀφανίσωμεν; εἰς τὴν πλέον μωρὰν ᾗ πλέον βάρβαρον ὅσων ποτὲ συνέλαβεν ὑπολήψεων ὁ ἀνθρώπινος νοῦς· ἤγον, ὅτι ἡ ἀνδρία ἀρκεῖ νὰ πληρώσῃ ὅλα τῆς πολιτικῆς κοινωνίας τὰ καθήκοντα· ὅτι παύει πλέον νὰ ἦναι δόλιος, πλάνος, συκοφάντης, καὶ μεταμορφόνεται εἰς τίμιον καὶ φιλάνθρωπον ἄνδρα, ὅστις ἐξεύρει νὰ μονομαχῇ· ὅτι τὸ ψεῦδος μεταβάλλεται εἰς ἀλήθειαν, ἡ κλοπὴ γίνεται δικαία, ὁ δόλος, τίμιος, ἡ προδοσία, ἐπαινετὴ, ὅταν τὰ ὑπερασπίζῃ μὲ τὸ ξίφος εἰς χεῖρας· ὅτι ἡ ὕβρις θεραπεύεται μὲ μίαν πληγὴν σπαθίου, καὶ ὅτι ποτὲ δὲν ἀδικεῖ τὸν ἀντίπαλον, ἐὰν ἐπιτύχῃ μόνον νὰ τὸν φονεύσῃ.

Εἶναι ὅμως καὶ ἄλλος τρόπος μονομαχίας, δὲν τὸ ἀρνοῦμαι, ὅστις ἑνόνει τὴν χάριν μὲ τὴν σκληρότητα, οὐδὲ φονεύει πλὴν δι' ἀπροσεξίαν· ὁπότε δηλαδὴ συμφωνεῖται ἡ παῦσις τῆς μονομαχίας εἰς τὸν πρῶτον σταλαγμὸν τοῦ αἵματος. Εἰς τὸν πρῶτον σταλαγμόν! Ὦ! τί σε χρησιμεύει, θηρίον ἄγριον, ὁ πρῶτος σταλαγμός; ἢ ἐπιθυμεῖς νὰ τὸν ῥοφήσῃς;—Ροτεσωε, μετάφ. Κοραη.

Ατολμια.—Ὁ περιβόητος Ἀβοῦς Ἰβσοὺφ, ἀρχιδικαστὴς τοῦ Βαγδατίου, ἐπὶ τῆς ἡγεμονίας τῷ Καλιφᾶ Ἀδῆ, ἦτο παράδειγμα ἐπισημότατον τῆς ταπεινοφροσύνης, ἡ ὁποία διακρίνει τὴν ἀληθινὴν σοφίαν. Αἰσθανόμενος τὰ ἰδιά του ἐλαττώματα, ἀμφίβαλλε κάποτε εἰς ὑποθέσεις, περὶ τῶν ὁποίων ἦσαν ὑπερβέβαιοι οἱ ὀλιγωτέρας μὲν γνώσεις, πλειοτέραν δὲ τόλμην ἔχοντες.

Ἱστορεῖται περὶ αὐτῷ ὅτι, εἰς μίαν περίστασιν, μετὰ ἔρευναν πολλὰ ὑπομονητικὴν, ἐδηλοποίησεν ὅτι δὲν εἶχε γνῶσιν ἱκανὴν ν' ἀποφασίσῃ περὶ τοῦ προκειμένου. 'Παρακαλῶ, κύριε,' ἠρώτησε φαντασμένος τις αὐλικὸς, ὅστις ἤκουσε τὴν δηλοποίησιν ταύτην, 'νομίζετε ὅτι ὁ Καλιφᾶς χρεωστεῖ νὰ πληρόνῃ τὴν ἄγνοιάν σας;' 'Ὄχι,' ἀπεκρίθη μὲ πραότητα· 'ὁ Καλιφᾶς μὲ πληρόνει, καὶ καλὰ, δι' ὅσα ἐξεύρω· ἂν ἐπεχειρῦσε νὰ μὲ πληρόνῃ δι' ὅσα ἀγνοῶ, δὲν ἤθελαν ἀρκέσειν οἱ τῆς αὐτοκρατορίας θησαυροί.'

Λιμὴν ἀτυχίας ἐστὶν ἀνθρώποις τέχνη.

Ο ΚΑΛΩΣ ΚΑΙ Ο ΚΑΚΩΣ ΑΝΑΤΕΘΡΑΜΜΕΝΟΣ.

Η ΑΙΣΘΗΣΙΣ τῶν καλῶν ποιοτήτων ἑκάστου πράγματος καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων αὐτοῦ γίνεται ζωηροτέρα εἰς τὴν ψυχὴν μὲ τὴν σύγκρισιν τῶν ἐναντίων· ἂς θεωρῶμεν λοιπὸν τὸν ἄνθρωπον εἰς τὰς ἐποχὰς τῆς ἀδυναμίας του, εἰς τὰς ἀποπλανήσεις τῆς ἀμαθείας καὶ τῶν παθῶν του, ὄχι διὰ νὰ περιφρονῶμεν ᾗ νὰ ἐξαχρειόνωμεν αὐτὸν, ἀλλὰ διὰ νὰ ἀναπτύσσωμεν ἐπιμελῶς τὰ σπέρματα τῶν δυνάμεών του, νὰ διευθύνωμεν αὐτὰς καλῶς πρὸς τὸν μέγαν σκοπὸν τοῦ κοινωνικοῦ βίου, καὶ οὕτω νὰ αἰσθανώμεθα βαθύτερα τὴν γλυκύτητα τῶν προόδων του καὶ τὰ ἐκ τούτων ἀγαθὰ ἀποτελέσματα.

Εἰς τὴν ἀπαίδευτον ᾗ ἀπολίτιστον κατάστασίν του ὁ ἄνθρωπος δὲν εἶναι παρὰ θέαμα ἐλέους καὶ φρίκης. Οἱ παλμοὶ τῆς καρδίας του εἶναι ὡς ἐπιτοπλεῖστον παλμοὶ δειλίας, φόβου, ἢ θηριώδους σκληρότητος. Περιέρχεται ἐπάνω εἰς τὰς πλέον εὐφόρους πεδιάδας γυμνὸς καὶ πεινασμένος· ἢ περιπλανᾶται εἰς τὰ δάση, ἐνεδρεύει εἰς τοὺς δρόμους ὡς θηρίον ὡπλισμένον, διὰ νὰ τραφῇ ὀλίγας ἡμέρας χύνων αἷμα ἀνθρώπινον.

Μέσα εἰς τὸν κοινωνικὸν βίον ὁ ἀπαίδευτος καὶ διεφθαρμένος ἄνθρωπος παριστάνεται ἐλεεινότερον ἀκόμη καὶ φρικωδέστερον θέαμα. Δὲν αἰσθάνεται τὴν γλυκυτάτην σκιὰν, οὐδὲ ἐπιμελεῖται νὰ ἀπολαμβάνῃ τοὺς ζωοφόρους καρποὺς τῆς εὐνομίας, ἐργαζόμενος ὠφέλιμόν τι ἔργον εἰς τὴν κοινωνίαν. Ἀπάτη, ψεῦδος, δολιότης, συκοφαντία, ἐπιορκία, ἀνδραποδώδης κολακεία, ἰδοὺ ἡ βιομηχανία του, ἰδοὺ τὰ μέσα τῆς ζωῆς του! νόμος δὲ, καὶ πατρὶς, καὶ ἔθνος, καὶ θρησκεία, εἶναι λέξεις ἀσήμαντοι εἰς τὸν νοῦν, καὶ ψυχραὶ εἰς τὴν καρδίαν του· ἢ καὶ ἂν ποτὲ φανῇ ὅτι τιμᾷ καὶ ἐπικαλεῖται τὰ ἱερὰ ταῦτα ὀνόματα, δὲν κάμνει τοῦτο παρὰ διὰ νὰ παγιδεύῃ, νὰ ἀδικῇ, ᾗ νὰ ταράττῃ τοὺς ἀληθῶς τιμῶντας καὶ σεβομένους αὐτά.

Ὁ δὲ καλῶς ἀνατεθραμμένος καὶ πεπαιδευμένος πολίτης στοχάζεται τὴν ἀνθρωπίνην κοινωνίαν κατὰ τὴν ἀληθινὴν ἔννοιαν τῆς λέξεως, ἕνωσιν ἀνθρώπων εἰς ἓν σῶμα, τοῦ ὁποίου τὰ μέλη πρέπει νὰ ἦναι εἰς ἁρμονίαν μεταξύ των, νὰ ὑποτάσσωνται εἰς μίαν θέλησιν, τὴν θέλησιν τοῦ νόμου, νὰ κινῶνται καὶ νὰ ἐνεργῶσιν, ἕκαστον κατὰ τὴν τάξιν καὶ δύναμίν του, ὄχι διὰ μόνον τὸ ἰδικόν του, ἀλλὰ καὶ δι' ἓν κοινὸν τέλος, διὰ τὴν ζωὴν τοῦ ὅλου, διὰ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ ὅλου, διὰ τὴν εὐημερίαν τοῦ ὅλου, ἀπὸ τὰ ὁποῖα κρέμεται καὶ ἡ τῶν μελῶν ζωὴ, ἀσφάλεια, καὶ εὐημερία· ὅθεν πᾶς τοιοῦτος πολίτης ἔχει ἕν τι ἐπάγγελμα τίμιον, καὶ ὠφέλιμον εἰς τὰς χρείας τῶν ἄλλων, ἐμπόριον, γεωργίαν, τέχνην τινὰ, τὴν ὁποίαν ἐργαζόμενος ὑπὸ τὴν ὑπεράσπισιν τῶν νόμων, ζῇ ἥσυχος καὶ ἐλεύθερος. Σέβεται καὶ ἀγαπᾷ τοὺς νόμους ὡς θείους φύλακας καὶ εὐεργέτας του. Αἰσθάνεται ἀτάραχα μέσα εἰς τὴν καρδίαν του τὰ γλυκύτατα αἰσθήματα τῆς συγγενείας, τῆς πατρίδος, τοῦ ἔθνους. Θεωρεῖ τοὺς συμπολίτας ᾗ ὁμοεθνεῖς του ὡς ἄλλους ἀδελφούς. Συντρέχει προθύμως εἰς τὰ κοινὰ συμφέροντα, νομίζων αὐτὰ ἰδικά του συμφέροντα. Ἐπιμελεῖται τὴν ἀνατροφὴν τῶν τέκνων τε διὰ νὰ σταθῶσι τίμιοι καὶ ὠφέλιμοι πολῖται.

Ἰδοὺ μὲ συντομίαν αἱ ποιότητες καὶ οἱ χαρακτῆρες τοῦ καλῶς ἀνατεθραμμένου καὶ πεπαιδευμένου πολίτου, ἀντιπαρατιθεμένου πρὸς τὸν ἀπαίδευτον καὶ διεφθαρμένον. Χαίρεις εἰς τὸν ἕνα, καὶ μεγαλύνεσαι βλέπων τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν ἀληθινὴν λογικήν τε μόρφωσιν· λυπεῖσαι εἰς τὸν ἄλλον καὶ αἰσχύνεσαι, βλέπων τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν ἐλεεινὴν καὶ φρικώδη παραμόρφωσίν του. Ἀνάλογα εἶναι καὶ τὰ ἀποτελέσματα τῆς λογικῆς μορφώσεως καὶ τῆς ἀλόγου παραμορφώσεως τοῦ ἀνθρώπου. Αἱ πόλεις, αἱ συνιστάμεναι ἀπὸ οἰκογενείας καλῶς μορφωμένας, εἶναι ἔμψυχος εἰκὼν τῆς εὐδαιμονίας. Δὲν ἀκούονται ἐκεῖ ὀδύναι καὶ στεναγμοὶ βίας ἢ πτωχείας. Ὁ χρόνος τῆς ζωῆς τῶν πολιτῶν μερίζεται εἰς ἀσχολίας ὠφελίμους, εἰς ἀνέσεις τιμίας, καὶ εἰς λογικὴν λατρείαν Θεοῦ. Ὁ ἥλιος ἀνατέλλει διὰ νὰ φωτίζῃ τὰς ἐργασίας τῶν λογικῶν πλασμάτων τοῦ Ποιητοῦ του· δύνει, διὰ νὰ δίδῃ εἰς αὐτὰ καιρὸν ἀναπαύσεως. Τὸ ἔθνος, τὸ συγκροτούμενον ἀπὸ τοιαύτας πόλεις, εὐημερεῖ ἄφευκτα κατὰ τοὺς ἀπταίστους νόμους τοῦ αἰωνίου νομοθέτου τῶν ἀνθρωπίνων κοινωνιῶν. Προχωρεῖ ὡς ἀνέφελος ἥλιος εἰς τὸν δρόμον τῆς ἀναπτύξεως τῶν ἐθνικῶν του δυνάμεων· καὶ, ἂν ποτὲ εἰς τὴν πρόοδόν του ἀπαντήσῃ νέφη παθῶν, διασκορπίζει αὐτὰ μὲ τὰς ἀκτῖνας τοῦ λογικοῦ φωτός. Τελειοποιεῖται εἰς τὰς τέχνας τῆς εὐζωΐας. Θάλλει εἰς τὸ ἐμπόριον. Ἀκμάζει εἰς τὴν γεωργίαν. Κραταιοῦται εἰς τὰ μέσα τῆς ἐθνικῆς του διατηρήσεως.—ΒΑΜΒΑΣ.

Ο ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΣ, ὅσον συνεχῶς ᾗ ἂν ἀδικῆται, χρεωστεῖ πάντοτε νὰ συγχωρῇ, ἐὰν ἀληθὴς μετάνοια καὶ συντριβὴ ἀκολουθῶσι τὸ πταῖσμα.

Η ΤΥΧΗ δὲν εἶναι παρ' ὄνομα ψιλὸν, καὶ κατ' ἀλήθειαν οὐδὲν ἄλλο.

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΑΦΟΥ.

Τὸ ἑπόμενον ἄρθρον εἶναι μετάφρασις ἐπιταφίων στίχων Ἀγγλικῶν, τοὺς ὁποίους συνέγραψε μειράκιον πτωχὸν, μαθητεῦον ἔτι εἰς τὸ σχολεῖον.

Κύριε, καλόν ἐστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι· εἰ θέλεις, ποιήσωμεν ὧδε τρεῖς σκηνὰς, σοὶ μίαν, καὶ Μωϋσῇ μίαν, καὶ μίαν Ἠλίᾳ.

ΚΑΛΟΝ εἶναι, μὲ φαίνεται, νὰ διατρίβῃ τις ἐνταῦθα· ἐὰν θέλῃς, ἂς οἰκοδομήσωμεν· πλὴν τίνος; Οὔτε Ἠλίας φαίνεται, οὔτε Μωϋσῆς· παρὰ μόνον αἱ ζοφεραὶ τῆς νυκτὸς σκιαὶ, περικαλύπτουσαι τὸ οἰκητήριον τῶν νεκρῶν καὶ τὸν τόπον τοῦ τάφου.

Νὰ οἰκοδομήσωμεν τῆς φιλοδοξίας; Ὄχι, ὄχι! Πεφοβισμένη ζαρόνει καὶ ἀποσύρεται· καθότι, ἰδοὺ, θέλουν νὰ φυλακίσωσιν αὐτὴν εἰς τὸ στενὸν τοῦτο καταχθόνιον σπήλαιον, τὸ μὲ κρυερὸν χῶμα περιεζωσμένον· θέλουν νὰ κάμωσιν αὐτὴν ὁμότιμον, καὶ θήρευμα, τοῦ εὐτελεστάτου τῶν ἑρπετῶν.

Τῆς ὡραιότητος; Ἀ ὄχι! ἐδῶ λησμονεῖ καὶ αὐτὴ πλέον τὰ ἰσχυρὰ θέλγητρά της· ὁ δὲ μυσαρὸς σκώληξ οὔτε γνωρίζει κἂν, ὅτι βόσκεται δέρμα, τὸ ὁποῖον χθὲς ἀκόμη ἐλάτρευαν οἱ μωροὶ διὰ τὴν λειότητα ἢ τὸν χρωματισμὸν αὐτοῦ.

Λοιπὸν, νὰ οἰκοδομήσωμεν τῆς πορφυροζώνης ὑπερηφανίας; τῶν χρυσοκεντήτων τῆς ἀλαζονείας στολισμῶν; Φεῦ! ὅλα εἶν' ἀπερριμμένα· καὶ ἐδῶ οὔτε φόρεμα κάνεν, οὔτε καλλώπισμ' ἄλλο συγχωρεῖται, παρὰ τὸ μακρὺ σάβανον, καὶ τὸ πένθιμον κάλυμμα τῆς νεκροθήκης.

Τοῦ πλούτου; Ἀλλὰ καὶ αὐτὸς μάταιος ἐνταῦθα· ὅσοι ἔχωναν πρότερον, ἐχώθησαν τώρα οἱ ἴδιοι· διεσκορπίσθησαν πάλιν οἱ θησαυροί των· καὶ εἰς τὸν τάφον πᾶν μέταλλον, πλὴν τοῦ δεικνύοντος τὸν νεκρὸν ὀλιγοστοῦ ἀργύρου*, εἶναι αὐστηρῶς ἀπηγορευμένον.

Τῶν ἡδονῶν, ὅσας παρέχει ἡ εὐθυμία; τῶν φαγοποτίων, τῶν γελίων, καὶ τῶν χαρῶν; Ἀ! πλουσία τράπεζα εἶν' ἐδῶ στρωμένη· πλὴν ἄφωνοι, ὡς τὸ ταλαίπωρον αὐτῶν σφάγιον, οἱ δειπνοῦντες, οὐδεὶς παρὰ τὸν σκώληκα χαροκοπεῖ ἐνταῦθα.

Νὰ οἰκοδομήσωμεν τῆς φιλοστοργίας καὶ ἀγάπης; Ὄχι, ὄχι! ἐμαράνθησαν καὶ ἀπέθαναν, ἢ ἔθγαν μετὰ τοῦ πνεύματος εἰς τὰ ἄνω. Φίλοι, ἀδελφοὶ, καὶ ἀδελφαὶ, κοίτονται σιμὰ σιμὰ πλαγιασμένοι· ἀλλ' οὐδὲ κάνεῖς ἐχαιρέτησεν, οὐδὲ κάνεὶς ἐπεκρίθη.

Τῆς πίστεως; Οἱ νεκροὶ πλέον δὲν ἐμποροῦν νὰ λυπῶσι· κραυγὴ γοερὰ δὲν διεγείρει συμπάθειαν· τὴν ψυχήν μου· μυγμὸς κἂν ἢ στεναγμὸς ἐν προσβάλλει εἰς τὰ ὠτία μου· ὅλοι ἐδῶ γλυκοκοιμῶνται, οὐδ' ἐλπίζοντες, οὐδ' ἀγαπῶντες, οὐδὲ φοβούμενοι· ἡ Εἰρήνη, μόνη καὶ μοναχὴ, κυριεύει ἐνταῦθα.

Τοῦ παμβασιλέως θανάτου; Μὴ, μή! διότι καλῶς ἐγνωσμένον εἶναι τὸ κράτος τοῦ φοβεροῦ, καὶ ἱκανὰ τρόπαια τοῦ εἶναι ἐδῶ ἀνηγερμένα. Ὑπὸ τὰ ψυχρὰ τῶν νεκρῶν λείψανα, καὶ περὶ τὴν μαύρην πλάκα, φαίνονται τὰ σημεῖα σκήπτρου, τὸ ὁποῖον κανεῖς δὲν ἐμπορεῖ νὰ μὴ προσκυνήσῃ.

Τὴν πρώτην σκηνὴν θέλομεν οἰκοδομήσειν τῆς ΕΛΠΙΔΟΣ, καὶ περιμένειν ὥστε νὰ ἐγερθῶσιν ὀλόγυρά μας οἱ κεκοιμημένοι· τὴν δευτέραν τῆς ΠΙΣΤΕΩΣ, ἥτις βεβαιόνει ἐκείνης τὴν πλήρωσιν· τὴν δὲ τρίτην τοῦ ΑΜΝΟΥ τῆς μεγάλης θυσίας, ὅστις μᾶς ἐκληροδότησεν ἀμφοτέρας, ὅτε ἀνέβη εἰς τοὺς οὐρανούς.

ΑΠΑΤΗ ΠΑΡΑΔΟΞΟΣ.

ΝΕΟΣ τις, εὐγενὴς ᾗ φιλαλήθης, μ' ἐδιηγήθη τὴν ἀκόλουθον παράδοξον ἀπάτην, εἰς τὴν ὁποίαν ὑπέπεσεν ἡ μητήρ του. Εἰς τὴν νεαρὰν αὐτῆς ἡλικίαν, ἐουνείθιζεν ἡ κυρία, περὶ τῆς ὁποίας ὁ λόγος, νὰ καθίζῃ μόνη πρὸς τὸ δειλινὸν εἰς τὸ οἴκημά της, ἐφοῦ ἐπλησίαζε τὸ κνέφας, ἢ καὶ τὸ σκότος. Ἀπέναντι δὲ αὐτῆς ἦτον ἐκκλησία, χωριζομένη ἀπὸ τὸν οἶκον τοῦ πατρός της διὰ μικροῦ λαχανοκήπου. Μίαν ἑσπέραν, εὑρισκομένη εἰς τὴν τοποθεσίαν ταύτην, ἴδεν ἔξαφνα φωτεινὴν μορφὴν, ὡς ἀερίου τινὸς ὄντος, ἱπταμένην, τρόπον τινὰ, πλησίον τοῦ κιμαρωτοῦ παραθύρου εἰς τὸ ἄκρον τῆς ἐκκλησίας. Ἡ κεφαλή της ἐπεριτριγυρίζετο ἀπὸ τὸν λαμπρὸν κύκλον, τὸν διδόμενον κάποτε ὑπὸ ζωγράφων εἰς τὰς κεφαλὰς ἁγίων. Ἐνῷ δὲ τῆς νεάνιδος ἦτον προσοχὴ ἐπιστημένη εἰς ἀντικείμενον τόσον παράδοξον, ἡ μορφὴ ἔκλινε πρὸς αὐτὴν χαριέντως ἀρκετὰς φορὰς, ὡς νὰ ἐδηλοποιοῖ σε τῆς παρουσίας της αἴσθησιν, καὶ ἔπειτα ἔγινεν ἄφαντος.

Μετὰ τὴν ἐκπληκτικὴν ταύτην ὅρασιν, κατέβη εἰς τὴν οἰκογένειαν ἡ νεᾶνις, τόσον ὅμως ταραγμένη, ὥστε ὁ πατὴρ αὐτῆς ἠθέλησε νὰ μάθῃ τοῦ φόβου της τὸ αἴτιον. Δὲν ἔλειψεν ἡ νέα νὰ τὸ κοινοποιήσῃ, καὶ ὁ πατὴρ, ἄνθρωπος μὲ νοῦν καὶ γενναιότητα, ὑπεσχέθη νὰ τὴν συνοδεύσῃ αὔριον εἰς τὸ παράθυρον. Ἐκάθισαν ἀκολούθως καὶ οἱ δύο τὴν ἐφεξῆς ἑσπέραν εἰς τῆς θυγατρὸς τὸν κοιτῶνα. Ὡς δὲ ἤρχισε νὰ νυκτόνῃ, ἐφάνη πάλιν ἡ αὐτὴ γυναικεία μορφὴ ἐπὶ τοῦ παραθύρου, τὸ αὐτὸ σκιῶδες σχῆμα, τὸ αὐτὸ χλωμὸν φῶς τριγύρῳ τῆς κεφαλῆς, αἱ αὐταὶ κλίσεις, ὡς τὴν προλαβοῦσαν ἑσπέραν. 'Τί σᾶς φαίνεται τοῦτο;' εἶπεν ἡ κόρη εἰς τὸν ἐκπεπληγμένον

---

* Ἐπὶ τῆς ἀργυρᾶς προσηλόνεται κάποτε κομμάτιον ἀργύρου, εἰς τὸ ὁποῖον ἐγράφεται τοῦ ἐμπιριεχομένου νεκροῦ τὸνομα.

πατέρα. «Ὅ,τι ἄλλο θέλεις, ἀγαπητή μου, μᾶλλον παρὰ φαινόμενον ὑπερφυσικόν.»

Ἀκριβὴς ἔρευνα ἐφανέρωσε φυσικὸν αἴτιον τῆς ὀπτασίας. Γραῖά τις, εἰς τὴν ὁποίαν ἦτον ἐνοικιασμένος ὁ ὑποκάτω κῆπος, ἐσυνείθιζε νὰ ἐκβαίνῃ τὴν νύκτα νὰ συνάγῃ λάχανα. Τὸ φανάριον, τὸ ὁποῖον ἐκρατοῦσεν εἰς τὰς χεῖρας, ἔρριπτεν ἐπάνω εἰς τὸ παράθυρον τῆς ἐκκλησίας τὴν τεθλασμένην ἀντανάκλασιν τῆς μορφῆς της. Ἐνῷ δ' ἔκυπτε νὰ μαζεύῃ τὰ λάχανα, ἡ ἀντανάκλασις ἐφαίνετο νὰ κλίνῃ ἔμπροσθεν· καὶ παρὰ τοῦτο τίποτε ἄλλο δὲν ὑπῆρχε.

Ο ΑΡΧΑΡΙΟΣ ΧΗΜΙΚΟΣ. ΑΡΙΘ. 3.

ΘΕΡΜΟΓΟΝΟΝ—ΠΕΙΡΑΜΑΤΑ—ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΜΕΘΟΔΟΙ ΤΟΥ ΠΑΡΑΓΕΙΝ ΘΕΡΜΟΤΗΤΑ.

Ἔχω μὲν καὶ ἄλλα νὰ εἴπω περὶ ἐξατμίσεως· πλὴν τώρα σκοπεύω νὰ ὁμιλήσω περὶ ΘΕΡΜΟΤΗΤΟΣ.

Ἡ θερμότης, καὶ τὸ αἴτιον τῆς θερμότητος, δὲν εἶναι ποσῶς ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα. Τὸ αἴτιον τῆς θερμότητος, ἐκεῖνο δηλαδὴ τὸ ὁποῖον κάμνει ἢ προξενεῖ θερμότητα, ὑπάρχει παντοῦ. Τὴν πλέον ψυχρὰν ἡμέραν, ἤτις συνέβη ποτὲ εἰς τὸ ψυχρότατον τοῦ κόσμου μέρος, ἠμποροῦσες νὰ ἐκβάλῃς πῦρ, συντρίβων δύο ξύλα ἀρκετὴν ὥραν καὶ μὲ ἀρκετὴν ταχύτητα, ἢ συγκρούων μὲ ἱκανὴν δύναμιν χάλικα καὶ χάλυβα. Ἀλλὰ μολονότι τὸ αἴτιον τῆς θερμότητος ἐξ ἀνάγκης πρέπει νὰ ὑπῆρχεν ἐκεῖ πρὸ τῆς γεννήσεως τοῦ πυρὸς, θερμότης ὅμως βέβαια δὲν ὑπῆρχεν οὔτε εἰς τὸν χάλικα, οὔτε εἰς τὸν χάλυβα, οὔτε εἰς τὴν ψυχρὰν ἀτμοσφαῖραν.

Τὸ αἴτιον τοῦτο τῆς θερμότητος, τὸ ὁποῖον ὑπάρχει μὲν παντῶ, ἀλλ' οὔτε σχῆμα, οὔτε χρῶμα, οὔτε βάρος, οὔτε ὀσμὴν, οὔτε γεῦσιν ἔχει, καὶ τὸ ὁποῖον οὐδεὶς μὲν ἐννοεῖ, καθεῖς δὲ πιστεύει,—ὀνομάζεται Θερμογόνον.

Εἶναι δὲ, ὅπως ᾖ ἂν τὸ στοχασθῶμεν, πρᾶγμα πολλὰ περίεργον· (οὐσίαν δὲν ἐμποροῦμεν νὰ τὸ ὀνομάσωμεν, διότι ἀγνοοῦμεν ἂν ἦναι οὐσία πλέον παρ' ὅσον εἶναι τὸ φῶς.) Ἐὰν βάλωμεν εἰς μίαν χύτραν ποσότητα τινὰ πάγου, καὶ διαλύσωμεν αὐτὸν διὰ θερμότητος, τὸ νερὸν, τὸ ἐκ τῆς διαλύσεως τοῦ πάγου, δὲν θέλει παντελῶς εἶσθαι θερμότερον παρ' ὅσον ἦτον ὁ πάγος, ἂν καὶ πολλὴ θερμότης πρέπῃ νὰ ἐμβῆκεν εἰς αὐτὸν διὰ νὰ τὸν λύσῃ. Ἐξακολούθει νὰ θερμαίνῃς τὸ νερὸν τοῦτο, καὶ εἰς μίαν ὥραν θέλει βράσειν. Τώρα φυσικὰ εἶναι πολὺ θερμότερον παρ' ὅσον ἦτον, ὅτε πρῶτον διελύθη ὁ πάγος. Ἀλλ' ἂς τὸ ἀφήσωμεν ἀκόμη νὰ βράζῃ· ἰδοὺ, ἀτμὸς ἀναβαίνει ἐκ τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ, καὶ θέλει ἐξακολουθεῖν νὰ ἀναβαίνῃ, ἐνόσῳ τὸ νερὸν ἐξακολουθεῖ νὰ βράζῃ. Εἰς ἓξ ὥρας, τὸ ὕδωρ φεύγει ἐ ὁλοκλήρου, μεταβάλλεται εἰς ἀτμὸν, ᾖ διαχύνεται εἰς τὸν ἀέρα. Ἀλλὰ τάχα, μετὰ δύο ἢ τριῶν ὡρῶν βράσιν, ἦτο θερμότερον τὸ νερὸν παρ' ὅτι πρῶτον ἤρχισε νὰ βράζῃ; Οὐδόλως,—ἦτον ὅλον τὸ ἴδιον. Ἦτον ὁ ἀτμὸς θερμότερος τοῦ νεροῦ; Ποσῶς,—ὁ ἴδιος ᾖ ὁ ἀπαράλλακτος. Τί γίνεται τόση θερμότης; διότι πολλὴ πρέπει νὰ ἐμβαίνῃ μέσα εἰς τὸ νερὸν, ἢ μᾶλλον μέσα εἰς τὸν ἀτμὸν, εἰς διάστημα ἓξ ὡρῶν. Ὡς σὲ προεῖπα ἤδη, τὸ θερμογόνον εἶναι πρᾶγμα πολλὰ περίεργον. ΔΙΑΤΙ δὲ κρύπτεται τοιουτοτρόπως, θέλομεν τὸ ἐξηγήσειν ἀλλαχοῦ. Τώρα ἐπιθυμῶ νὰ ἐμβῶ εἰς ἄλλο μέρος τῆς ὑποθέσεώς μου· θέλω νὰ εἴπω κάτι περὶ τῶν διαφόρων μεθόδων τοῦ παράγειν θερμότητα.

Ὅτι διὰ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου γεννᾶται θερμότης εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, τὸ γνωρίζει καθεῖς. Ἀμφιβάλλεται ὅμως, ἐὰν ὁ ἥλιος πραγματικῶς ἐξαποστέλλῃ θερμότητα, ἢ ἐὰν τὸ φῶς αὐτοῦ, ἐνεργοῦν εἰς τὰ ἐπὶ γῆς ἀντικείμενα, σχηματίζῃ αὐτὴν κατά τινα τρόπον εἰς ἡμᾶς ἄγνωστον· πλὴν, ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ τοῦτο, βέβαιον εἶναι ὅτι, ἂν ἔλειπεν ἡ ἐπιρροὴ τῶν ἡλιακῶν ἀκτίνων, ὅλα τὰ ἐπίγεια ἤθελαν ταχέως παγώσειν καὶ σκληρυνθῆν.

Εἶπα ἤδη ὅτι, ἐὰν σφοδρῶς συντρίψῃς δύο ξύλα, θερμαίνονται· ᾖ, ἂν ἐξακολουθήσῃ πολὺν καιρὸν ἡ συντριβὴ, φλὸξ τέλος πάντων ἀναδίδεται. Πολλοὶ ἀγροῖοι ἀνάπτειν πῦρ τοιουτοτρόπως. Καὶ πράγματα δέ τινα ἐπαίρνουν οὕτω φωτίαν κατὰ τύχην· τροχοὶ ἁμάξης ἐφλογίσθησαν κάποτε διὰ συντρίψεως· συνέβη δὲ καὶ ὀλιγάκις ὑπὸ τῶ ἀνέμου συντριβόμενοι τῶν δασῶν οἱ ξηροὶ κλάδοι νὰ ἀνάψωσι. Λέγεται ἀκόμη, ὅτι τόσην θερμότητα δύναταί τις νὰ προξενήσῃ συντρίβων δύο βώλους πάγου, ὥστε μερικῶς νὰ τοὺς διαλύσῃ. Ὅσα παιδία ἐγλίζρησαν ποτὲ κάτω σχοινίου ἢ στελέχους δένδρου, ἐγνώρισαν ὁπόσην δύναμιν ἔχει ἡ τρίψις νὰ γεννᾷ θερμότητα·—αἱ παλάμαι τῆς χειρὸς εἰς τοιαύτην περίστασιν θερμαίνονται μέχρι ἐπωδύνου ᾖ κινδυνώδους βαθμοῦ. Σφοδρὸν κτύπημα σκληρᾶς οὐσίας ἔχει τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα ὡς πρὸς τὴν γέννησιν θερμότητος, ὁποῖον ἔχει ἡ τρίψις· διότι, ἐὰν κομμάτιον μαλακοῦ σιδήρου σφυρηλατηθῇ βιαίως, ἐμπορεῖ χεδὸν νὰ κοκκινίσῃ.

Κάλλιστα ὅμως παράγεται ἡ θερμότης διὰ τῆς μίξεως πραγμάτων εἰς τρόπον, ὥστε νὰ γίνεται ἡ λεγομένη χημικὴ μεταβολή. Ἐὰν λάβῃς ἕνα ποτήριον χαλκανθελαίου (βιτριόλου), ᾖ χύσῃς ἐπ' αὐτοῦ ἴσην ποσότητα ὕδατος, καὶ τὰ ἀναμίξῃς αἰφνιδίως, τὸ ἔξω τοῦ ποτηρίου θέλει

τόσον θερμανθῆν, ὥστε νὰ μὴν ὑποφέρῃ αὐτὸ ἡ χεὶρ σου. Πάλιν, ἐὰν πιάσῃς κομμάτιον νεοκαύτου ἀσβέστου, καὶ χύσῃς νερὸν ἐπ' αὐτοῦ, θέλει γεννηθῆν τοσαύτη θερμότης, ὥστε νὰ μεταβάλῃ εἰς ἀτμὸν μέρος τοῦ ὕδατος. Ἄλλο μέσον, δαψιλέστατα παράγον τὴν θερμότητα, εἶναι ἡ ἔμπρησις, ἢ τὸ καύσιμον, ὡς ἀδιαλείπτως γίνεται εἰς τὴν κοινὴν φωτίαν, τὴν ἀπὸ ἄνθρακας, ξύλον, ἔλαιον, ἢ κηρίον· εἶναι δὲ καὶ τοῦτο χημικὸς συνδυασμὸς, ἢ μίξις τοῦ ὀξυγόνου (ἑνὸς τῶν ἀέρων τῆς ἀτμοσφαίρας) καὶ οὐσίας τινὸς φλογιστῆς, ὡς ξύλου, ἐλαίου, ἢ ὀξυγγίου. Χωρὶς τὴν ἀδιάκοπον τοῦ ἀέρος τούτου συνδρομὴν οὔτε λύχνος οὔτε πῦρ ἤθελε ποτὲ ἀνάπτειν.

ΑΝΔΡΟΣ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ.

Τοτε μόνον ἓν συνοικέσιον δύναται νὰ εὐτυχήσῃ, ὅταν καθὲν ἀπὸ τὰ μέλη ἐπιβάλλῃ εἰς ἑαυτὸν ὡς πρώτιστον χρέος τὴν ἀναλλοίωτον ταύτην ἀπόφασιν·—«Θέλω ν' ἀγαπῶ καὶ νὰ τιμῶ διὰ πάντα τὴν καρδίαν ἐκείνην, τὴν ὁποίαν κατέστησα κυρίαν τῆς ἰδικῆς μου.»

Δὲν ἴδαμεν ποτὲ ἄνδρα κάνένα, μὴ πταίσαντα πρὸς τὴν γυναῖκα, μήτε διὰ βάρβαρον τρόπον, μήτε δι' ἀπρεπῆ πρὸς αὐτὴν ἀμέλειαν, ἢ δι' ἄλλας κακίας,—ἀφῶ ἅπαξ παρ' αὐτῆς ἠγαπήθη, νὰ μὴ διαμείνῃ εἰς τὴν ἀγάπην αὐτῆς.

Καὶ ἀρίστην γυναῖκα ἂν ἐκλέξῃς, καὶ οὐδεμίαν ἂν ἔχῃς ἀμφιβολίαν περὶ τῶν διακοσμουσῶν αὐτὴν μεγάλων ἀρετῶν, μὴ νομίζῃς ὅτι εἶναι ὀλιγώτερον ἀναγκαῖον νὰ διατηρῆσαι πάντοτε πρὸς αὐτὴν ἀγαπητός· μὴν εἴπῃς, «Ἡ σύζυγός μου εἶναι τόσον τελεία, ὥστε συγχωρεῖ ὅλα μου τὰ ἀδικήματα· δὲν ἔχω χρείαν νὰ φροντίσω νὰ γένω πρὸς αὐτὴν εὐάρεστος, ἐπειδὴ μὲ ἀγαπᾷ ἐπίσης πάντοτε.»

Πῶς; ἐπειδὴ αὐτὴ εἶναι τόσον ἀγαθὴ, σὺ θέλεις λοιπὸν λαμβάνειν ὀλιγωτέραν φροντίδα νὰ ἀρέσκῃς πρὸς αὐτήν; Μὴν ἀπατᾶσαι· μάλιστα ἐπειδὴ ἔχει ἀρίστην ψυχὴν, ἡ ὀλιγωρία, ὁ ἄχαρις τρόπος, τὸ βαρβαρικὸν ἦθος θέλουσι τὴν παρενοχλεῖν καὶ λυπεῖν περισσότερον. Ὅσον εἶναι εὐγενεστέρα κατὰ τοὺς τρόπους καὶ κατὰ τὰ αἰσθήματα, τόσον περισσοτέραν χρείαν ἔχει νὰ εὕρῃ καὶ σὲ τοιοῦτον.

Ἀφοῦ δώσῃς πρὸς μίαν γυναῖκα τὸ ἱερὸν τῆς συζύγου ὄνομα, χρεία ν' ἀφιερωθῆς ὅλος εἰς τὴν εὐτυχίαν της, ὡς καὶ ἐκείνη εἰς τὴν ἰδικήν σου· τὸ εἰς σὲ ὅμως ἀνῆκον χρέος εἶναι μεγαλήτερον, καθότι ἐκείνη μὲν εἶναι πλάσμα ἀσθενέστερον, σὺ δὲ, ὡς ἰσχυρότερον, ἔχεις ᾖ χρέος περισσότερον νὰ δίδῃς πρὸς αὐτὴν ἀγαθὸν καθ' ὅλα παράδειγμα καὶ πᾶσαν βοήθειαν.—ΣΙΛΒΙΟΣ ΠΕΛΛΙΚΟΣ, μετάφρ. ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΠΡΟΤΣΗΣ.

Ὁ Ἀπόστολος Παῦλος λεγει·—«Οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶτε τὰς γυναῖκας ἑαυτῶν, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησε τὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἑαυτὸν παρεδωκεν ὑπὲρ αὐτῆς. Οὕτως ὀφείλουσιν οἱ ἄνδρες ἀγαπᾶν τὰς ἑαυτῶν γυναῖκας, ὡς τὰ ἑαυτῶν σώματα· ὁ ἀγαπῶν τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα, ἑαυτὸν ἀγαπᾷ.· Οὐδεὶς γὰρ ποτὲ τὴν ἑαυτοῦ σάρκα ἐμίσησεν, ἀλλ' ἐκτρέφει καὶ θάλπει αὐτὴν, καθὼς καὶ ὁ Κύριος τὴν ἐκκλησίαν. Ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ γυναῖκα οὕτως ἀγαπάτω, ὡς ἑαυτόν· ἡ δὲ γυνὴ ἵνα φοβῆται τὸν ἄνδρα.» Ἐφεσ. ἑ.

ΠΕΡΙ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ.

Το μέτρον τοῦτο τοῦ καιροῦ πιθανὸν ὅτι ὑπῆρξεν εἰς τὴν Ἀνατολὴν ἀπὸ τοὺς ἀρχαιοτάτους αἰῶνας· ἀλλὰ βέβαιον εἶναι, ὅτι ποτὲ δὲν ἐμεταχειρίζοντο οἱ Ἕλληνες τοιοῦτον τρόπον διαιρέσεως. Ἕκαστον μῆνα τριακοντα ἡμερῶν ἐδιαιροῦσαν εἰς τρεῖς Δεκάδας, ὡς εἴπαμεν ἤδη εἰς τὸ περὶ μηνῶν ἄρθρον. Τὴν διαίρεσιν δὲ ταύτην ἠκολούθησαν καὶ οἱ Γάλλοι εἰς τὸ μετὰ τὴν πρώτην αὐτῶν πολιτικὴν μεταβολὴν καινὸν μηνολόγιον, μὲ σκοπὸν ν' ἀποβάλωσι τὴν Κυριακήν.

Τῶν Ἰουδαίων ἐχρημάτισε πάντοτε συνήθεια νὰ σημειόνωσι τὸν καιρὸν δι' ἑβδομάδων· εἶχαν δὲ ὄχι μόνον ἑβδομάδας ἡμερῶν, ἀλλὰ καὶ ἑβδομάδας ἐτῶν· ᾖ καθὼς ἡγίαζαν τὴν ἑβδόμην ἡμέραν τῆς κοινῆς ἑβδομάδος, δηλαδὴ τὸ Σάββατον, παρόμοια ἡγίαζαν ᾖ τὸ ἕβδομον ἔτος τῆς ἐξ ἐτῶν ἑβδομάδος, ὀνομάζοντες αὐτὸ Σαββατικὸν ἢ ἀναπαύσεως ᾖ ἀφέσεως ἔτος. Εἶχαν, προσέτι, Ἰωβηλαῖος, ἢ ἐνιαυτοὺς χαρᾶς, τοὺς ὁποίους ἐώρταζαν διὰ πολλῶν πράξεων δικαιοσύνης, ἀφέσεως, καὶ ἀποδόσεως, μετὰ πᾶν ἕβδομον Σαββατικὸν ἔτος, ἤγουν, εἰς τὸ τέλος ἑκάστης ἑβδομάδος ἑβδομάδων ἐτῶν, ἤτοι κατὰ πεντηκονταετηρίδα. Τὴν συνήθειαν ταύτην τοῦ λογαριάζειν δι' ἑβδομάδων ἠκολούθησαν οἱ Ἑβραῖοι, οἱ Ἀσσύριοι, οἱ Αἰγύπτιοι, οἱ Ἄραβες, καὶ οἱ Πέρσαι.

Ἡ ἀρχὴ τοῦ δι' ἑβδομάδων λογαριασμοῦ ἀμφισβητήθη μὲν σφοδρῶς ὑπό τινων συγγραφέων, οἱ ὁποῖοι θέλουν ὅτι ἀρχὴν ἔδωκαν εἰς τὸν τρόπον τοῦτον τῆς διαιρέσεως τὰ τέσσαρα τέταρτα ἢ διαστήματα τῆς σελήνης, αἱ φάσεις, ἢ μεταβολαὶ, τῆς ὁποίας ἀπέχουν περίπου ἑπτὰ ἡμέρας. Λογικώτερον ὅμως φαίνεται νὰ συμπεράνωμεν, ὅτι ἀρχὴν ἔλαβεν ἀπὸ τὰς παραδόσεις περὶ τῆς τοῦ κόσμου ἑπταημέρου δημιουργίας. Περιέχονται δὲ εἰς τὸ ἡλιακὸν ἔτος ἑβδομάδες πεντήκοντα δύο καὶ ἡμέρα μία· δύο δὲ ἡμέραι, ὅταν ὁ χρόνος ἦναι δίσεκτος.

ΤΟ ΕΑΡ.

Παρῆλθαν τὰ δεινά μας, ἀνάσανεν ἡ φύσις·
Ὁ τύραννος ὁ γέρων, ἰδοὺ ἐκθρονισμένος·
Ἰδέτε τον πῶς φεύγει μακρὰν ἐξωριτμένος·
Ἰδοὺ κ' οἱ ὀπαδοί του ἐξόριστοι ἐπίσης.

Τὸ χέρι τὸ βαρύ του μᾶς ἔθλιβ' ἐπωδύνως,
Κ' ἐκράτει πλακωμένον τὸ ἥμισυ τῆς σφαίρας·
Τὸ ὀρέπανον τοῦ Κρόνου κατέστρεψε τὸ τέρας,
Καὶ ἀντ' αὐτοῦ τὸ Ἔαρ προβαίνει χαρμοσύνως.

Ἐσκίρτησεν ὁ κόσμος εὐθὺς ἀποῦ ἐφάνη·
Μὲ τάπητας πρασίνους τὸ ἔδαφος ἐστρώθη·
Τῆς φύσεως τὸ σκῆπτρον εἰς χεῖράς του ἐδόθη,
Κ' ἐφόρεσεν ἐνδόξως σαπφείρινον στεφάνι.

Αἱ αὖρ' αἱ ζωηφόροι τὴν κόμην του χαϊδεύουν·
Πλησίον του βαδίζουν τὸ κάλλος, ἡ νεότης·
Παρέπονται κατόπιν ἡ τέρψις, ἡ φαιδρότης,
Καὶ τρυφερῶν Ἐρώτων χορὸς τὸ συνοδεύουν.

Ἀκτῖνες ἀναβρύουν ἀπὸ τὰ βλέμματά του·
Ἡ λάμψις ἡ γλυκειά του τοὺς πάγους ἀναλύει·
Ἡ ὄψις του τὸν ζίφον, τὰ νέφη διαλύει·
Ἀνθοῦν αἱ πεδιάδες ὑπὸ τὰ βήματά του.

Τὸ ἴον τὸ σεμνόχρουν προκόπτει εὐσχημόνως·
Ὁ κρίνος τὴν ὡραίαν ἐγείρει κεφαλήν του·
Ἐνδύεται τὸ ῥόδον τὴν ἔκλαμπρον στολήν του,
Καὶ στέφετ' ὁμοψήφως μονάρχης τοῦ λειμῶνος.

Ἐστέκοντο τὰ δένδρα ξηρὰ καὶ μαραμμένα·
Τὰ γύμνωσεν ὁ γέρων, καὶ ἄφησε τὰ ξύλα·
Ἐγέμισαν δὲ τώρα μὲ ἄνθη καὶ μὲ φύλλα,
Καὶ θάλλουν χαριέντως ὡς νύμφαι στολισμένα.

Ἰδοὺ τὸ χελιδόνι καὶ πάλιν ἐπιστρέφει
Ἀπὸ τὴν κινδυνώδη μακρὰν ὁδοιπορίαν,
Κ' ἐνῷ τὴν τραγικήν του μᾶς λέγει ἱστορίαν,
Περιπετῶν ἀτάκτως, τὰ νεογνά του τρέφει.

Ὁ ψάλτης τῶν δασῶν μας μὲ τοὺς τερπνούς του ἤχους
Μᾶς θέλγει, μᾶς ἡδύνει, καὶ μᾶς ἐνθουσιάζει·
Μὲ τόνους πολυστρόφους τὸ Ἔαρ ἐκδιάζει,
Καὶ ἔρωτας μηνύει καὶ πόθους ἐνδομύχους.

Ὁ γεωργὸς τὸν σπόρον ἐξάγει τὸν κρυμμένον·
Τῆς γῆς μὲ προθυμίαν τὸ στῆθος ἀνασκάπτει·
Τὸν ἀληθῆ του πλοῦτον ἐκεῖ ἐγκαταθάπτει,
Κ' ἐλπίζει νὰ τὸν λάβῃ πολλαπλασιασμένον.

Τὰ ποίμνια λευκαίνουν παντοῦ τὴν πεδιάδα·
Γεμίζουν ἀπὸ γάλα τῆς μάνδρας τὰ δοχεῖα·
Ἀναπηδᾷ τὸ γίδι μὲ σχήματα γελοῖα,
Καὶ τὸ ἁπλοῦν ἀρνάκι βυζάνει τὴν ἀμνάδα.

Παντοῦ ἐπιπολάζει συμπάθεια γλυκεῖα·
Συγχέονται αἱ ὑπάρξεις, αἱ φύσεις οἰκειοῦνται·
Ἑνόνονται τὰ πάντα, τὰ πάντ' ἀνανεοῦνται·
Καὶ αὕτη εἶν' ἡ πρώτη τοῦ ἔτους ἡλικία.

1. ΡΙΖΟΣ ΡΑΓΚΑΒΗΣ.

ΑΛΗΘΕΙΑ.—*Ὁ Πετράρχης, Ἰταλὸς ποιητὴς περιβοητος, ἀκμάσας πρὸ τετρακοσίων ἐτῶν καὶ ἐπέκεινα, ἐκέρδησε τὴν ἐμπιστοσύνην καὶ εὔνοιαν τοῦ Καρδιναλίου Κολόννα, εἰς τοῦ ὁποίου τὸν οἶκον ἔμενε, διὰ τῆς εἰλικρινείας καὶ ἀκριβεστάτης φιλαληθείας του. Εἰς τὴν οἰκογένειαν τοῦ εὐγενοῦς τούτου συνέβη ποτὲ μάχη σφοδρά, ἥτις κατήντησεν, ὥστε νὰ προστρέξωσιν οἱ μαχόμενοι καὶ εἰς ὅπλα· ὁ Καρδινάλιος ἤθελε νὰ μάθῃ τὴν βάσιν τοῦ πράγματος· διὰ νὰ ἐμπορέσῃ δὲ νὰ κάμῃ ἀπόφασιν δικαίαν, συνήθροισεν ὅλους τοὺς ἀνθρώπους αὐτοῦ, καὶ τοὺς ἠνάγκασε νὰ ὑποχρεωθῶσι, δι' ὅρκου ἐπὶ τοῦ Εὐαγγελίου σεμνοτάτου, νὰ δηλοποιήσωσιν ὅλην τὴν ἀλήθειαν. Πασένας, χωρὶς ἐξαίρεσιν, ὑπεβλήθη εἰς τοῦτο· ἕως καὶ αὐτὸς ὁ Λούνης Ἐπίσκοπος, ἀδελφὸς τοῦ Καρδιναλίου. Ἐπαρουσιάσθη, τέλος, καὶ ὁ Πετράρχης νὰ λάβῃ τὸν ὅρκον· ἀλλ' ὁ Καρδινάλιος ἔκλεισε τὸ βιβλίον, καὶ εἶπεν, 'Ὅσον δι' ἐσέ, Πετράρχα, ὁ λόγος σου ἀρκεῖ.'*

ΒΕΒΑΙΟΤΑΤΟΝ *εἶναι,—λέγει ὁ Λόρδος Βάκων,—καὶ ἀναντιρρήτως ἀποδεδειγμένον ἐκ πείρας, ὅτι ὀλίγαι μὲν φυσικαὶ γνώσεις κλίνουν τὸν νοῦν εἰς ἀθεΐαν· πολλαὶ δὲ φέρουν αὐτὸν πάλιν ὀπίσω εἰς τὴν θρησκείαν.*

ΟΛΙΓΟΝ *ἐμπιστεύου τὸν ὅστις ἐπαινεῖ ὅλους, ὀλιγώτερον τὸν ὅστις μέμφεται ὅλους, καὶ ὀλιγώτατον τὸν ὅστις ἀδιαφορεῖ περὶ ὅλων.*

ΕΚΤΑΣΙΣ ΚΑΙ ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ ΤΟΥ ΛΟΝΔΙΝΟΥ.—Πρῶτον θαυμασμοῦ ἀντικείμενον εἰς τὸν ἐπισκεπτόμενον τὸ Λονδῖνον εἶναι ἡ μεγάλη αὐτοῦ ἔκτασις. Περιπατῶν εἰς τὰς ῥύμας, φαντάζεταί τις ἑαυτὸν εἰς εὐρύχωρον κόσμον οἰκιῶν, ἐκ τοῦ ὁποίου ἔξοδος δὲν ὑπάρχει. Καὶ ἀπὸ τὸ κέντρον τῆς μητροπόλεως ἂν ἐκινοῦσέ τις, τόσον διάστημα ἤθελεν ἔχειν νὰ περάσῃ, πρὶν φθάσῃ, καθ' ὁποιανδήποτε διεύθυνσιν εἰς τὰ ἔξω μέρη, ὥστε νὰ μείνῃ παντάπασιν ἐκπεπληγμένος· ἀλλὰ πόσον ὑπερβολικὸν καταντᾷ τὸ θάμβος αὐτοῦ, ἐὰν ζητήσῃ νὰ διαβῇ τὴν πόλιν ὁλόκληρον κατὰ μῆκος! Τὸν εὐθύτατον δρόμον ἐὰν λάβῃ, χρεία νὰ κάμῃ ὀκτὼ μιλίων ὁδοιπορίαν· ὀκτὼ δὲ μίλια νὰ προπατήσῃ τις εἰς τὰς πληθούσας ὁδοὺς τοῦ Λονδίνου, ὅπου κατὰ στιγμὴν ἐμποδίζεται, καὶ ἀδιακόπως σπρώχνεται ἔνθεν κἀκεῖθεν, εἶναι ὄχι μικρὸν πεζοδρομικὸν κατόρθωμα. Ἀλλὰ τὸ Λονδῖνον δὲν εἶναι μόνον κατὰ μῆκος τόπος εὐμεγέθης· ἔχει καὶ πλάτος ἀνάλογον. Τὸ πλάτος αὐτοῦ εἴς τινα μέρη ὑπερβαίνει πέντε μίλια· κατὰ μέσον δ' ὅρον εἶναι ὀλίγον τι κάτω τῶν τεσσάρων μιλίων. Ἡ περιφέρειά του, εἰς τὸ 1830, ἐλογίζετο τριάκοντα μιλίων. Τὴν σήμερον δέ, λογαριάζοντες καὶ τὰς ἔκτοτε γενομένας εἰς τὰ προάστεια προσθήκας, ἐμποροῦμεν νὰ τὴν στοχαζώμεθα τριάκοντα πέντε μιλίων. Εἰς ἐνορίας διαιρεῖται 153. Αἱ ῥύμαι, στενωποί, δίοδοι, αὐλαί, κτλ., συμποσοῦνται εἰς περίπου 10,000· καὶ καυχᾶται δὲ εἰς πλέον παρ' ὀγδοήκοντα πλατείας. Τὸν ἀριθμὸν τῶν οἰκιῶν, ὅσαι περιέχονται εἰς τὸ Λονδῖνον, δὲν γνωρίζει τις ἀκριβῶς· ἀλλὰ κατὰ τὸν μετριώτατον λογαριασμὸν ὑπερβαίνει 250,000. Ὁ δὲ πληθυσμὸς εἶναι τώρα τοὐλάχιστον 1,600,000.